

Sølen
verneområdestyre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområdestyre

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2024/160 432.3

Deres ref.

Dato 15.02.2024

Sølen verneområdestyre - møteinnkalling 27.02.2024

Møtested: Teams møte
Dato: 27.02.2024
kl. 08.30 – 11.00

Dagsorden

Tid	
	Vedtaksaker (formell sakliste), drøftings- og orienteringssaker

Saksinnstilling og saksdokumenter er vedlagt. Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: hilde.nystuen@statsforvalteren.no.

Rendalen, 23.02.2024

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:
Erik Ola Helstad SNO

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
1/2024	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	
2/2024	Referatsaker – delegerte saker	
	Vedtaksaker	
3/2024	Sølen verneområdestyre – Årsrapport 2023	2024/2370
4/2024	Sølen verneområdestyre – tildeling av midler til drift og planarbeid i 2024	2023/14370
5/2024	Sølen verneområdestyre – tildeling av midler til tiltak, naturrestaurering og tjenester som gjennomføres av SNO/naturopdrag for 2024	2023/14370
6/2024	Sølen LVO – søknad om organisert ferdsel med hundespann og topptur – filming med drone – Johnsgård Turistsenter	2024/909
7/2024	Sølen LVO – søknad om organiserte turer med hundespann til Mefurua – Fjell-Huskies Adventure AS	2023/15427
8/2024	Fuggdalen NR og Sølen LVO – klage på vedtak – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – Fuggsjøen og Fuggvollen – Knut Fure	2023/14157
9/2024	Sølen LVO – søknad om beredskapsløype - Veslesetra til Gravåsen – Rendalen Røde Kors Hjelpekorps	2024/2564
10/2024	Drøftingssaker og orienteringssaker	
11/2024	Eventuelt	

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	1/2024	27.02.2024

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområdestyre	2/2024	27.02.2024

Referatsaker – Delegerede saker

Referat saker og delegerede saker i perioden 23.11.2023 – 20.02.2024

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområdestyre tar de refererte sakene og delegerede sakene til etterretning:

	Referat saker og delegerede saker	
28.11.2023	Miljødirektoratet - svar på oppdrag 11 i tildelingsbrev for 2023 ordning for fast fordeling av grunnstøtte til verneområdestyrene over post 1420.21	2023/14370
08.12.2023	Sølven LVO – kjørejournale vinteren 2024 – Johan Horndalen	2021/12938
08.12.2023	Sølven LVO – kjørejournale barmark – elgjakt 2024 – Stein Westerheim	2022/8380
12.12.2023	Sølven LVO – kjørejournale vinteren 2024 – Bjørn Jensen	2021/12572
14.12.2023	Rendal Renselskap – høringsinnspill – vedrørende organiserte turer med hundespenn i Sølven /Mefurua området	
19.12.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak –motorferdsel – snødekt mark – vedkjøring – Jota seter - Grete Bjøntegaard	2021/11579
19.12.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak –motorferdsel – snødekt mark – Jota seter- Grete Bjøntegaard	2021/11579
19.12.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak –motorferdsel – snødekt mark – Fiskevollen - Bjørn Halvor Granrud	2023/15611
20.12.2023	Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel – snødekt mark – Misterdalen – Heidi Trøbråten	2023/14707
20.12.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak – motorferdsel snødekt mark – Heidi Trøbråten	2023/14707
22.12.2023	Sølven LVO – innspill høring om skrivemåten på lokale stedsnavn – Sølven mfl. – Rendalen kommune	2023/13961
03.01.2024	Kopi av vedtak- Rendalen kommune – forslag til kandidater til Rondane og Sølnekletten villreinnemnd – 2023-2027	2024/230
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Edgar Sørberg	2022/864
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournale vinteren 2024 – Edgar Sørberg	2022/864
04.01.2024	Sølven LOV – kjørejournale vinteren 2024 – Rune Nyberget	2021/12959
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournale vinteren 2024 – Atle Friberg	2021/10097
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Jens Sandbakken	2021/13149
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournale vinteren 2024 – Jens Sandbakken	2021/13149
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Haagen Sandbakken	2021/362

Sølven verneområdestyre

04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Haagen Sandbakken	2021/362
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Jardar Ellevold	2022/1398
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 -Jardar Ellevold	2022/1398
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 -Thor Arne Wardenær	2022/548
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 -Geir Ola Edstrøm	2022/546
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Thor Arne Granberg	2021/12960
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 -Thor Arne Granberg	2021/12960
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ola Nordseth	2022/159
04.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Fjellheimen leirskole	2021/12963
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Fjellheimen leirskole	2021/12963
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Nils Nebylien	2021/12325
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ola Framnes	2021/12573
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Vivi Nyberg	2021/10970
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Monica Misterosen	2021/10089
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Morten Helstad	2021/10435
04.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – John Fiskvik	2021/12127
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Knut Arild Nordseth	2021/12576
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Stein Bjørnsmoen	2021/10098
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ola S Undseth	2021/12954
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Bjørn Reidar Wardenær	2021/12961
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Kjell Olav Husby	2021/11580
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ole Bood	2021/11579
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Knut Sinkerud	2021/11537
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 - Skjærbua – Håvard Hangaard	2021/11587
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Håvard Hangaard	2021/11585
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Geir Bjørn Mømb	2021/12007
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Wenche Hanssen	2021/11817
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Jens Erik Høye	2021/12129
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Stine Paus Høye	2022/2731
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Statskog skiløyper Gravåsen	2022/1315
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Jo Gunnar Ellevold	2021/5444
22.12.2023	Fuggdalen NR – kjørejournal vinteren 2024 – Børge Westereng	2021/12125
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Jørn Heiberg	2022/1133
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Rønnaug Økseter	2022/1307
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Erik Løsåmoen	2022/1656
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ole Martin Heiberg	2022/1721
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Elisabeth Holberg	2022/2699
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ole Steinar Løvstad	2023/2847
22.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Gunnar Nordenget	2021/11582
22.12.2023	Sølven LVO og Fuggdalen NR– kjørejournal vinteren 2024 – Statskog	2021/10126
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Odd Johnny Winge	2021/12865

Sølven verneområde styre

23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Hans Erik Hangaard	2022/860
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Erik Ove Helstad	2021/9806
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Karl Sigurd Hole	2021/12957
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Finn Ola Moen	2022/192
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Tone Iren Illevold	2021/12568
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Jørn Ketil Sandbakken	2022/321
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Knut A Heiberg	2022/415
23.12.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Per Misterosen	2021/12414
15.01.2024	Johnsgård Turistsenter – søknad om dronefilming og organisert tur med hundespann og topptur i Sølven	2024/909
17.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Elisabeth Bye Nygren	2021/10457
17.01.2024	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 – Elisabeth Bye Nygren	2021/10457
	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 –	
20.09.2023	Sølven LVO – rapport motorferdsel barmark – Jota seter – Vegard Bye	2023/3178
03.01.2024	Rendalen kommune - Valg av medlemmer – Sølven verneområde styre – valg og konstituering – 2023-2027	2024/189
08.01.2024	Miljødirektoratet – anmodning om rapportering av antall anmeldelser til politiet i 2023 - brudd på miljøregelverket	2024/338
10.01.2024	Sølven verneområde styre – søknad – behovsinnmelding – drift og planarbeid 2024 - Miljødirektoratet	2023/14370
10.01.2024	Sølven verneområde styre - søknad – midler til tiltak 2024 - Miljødirektoratet	2023/14370
10.01.2024	Sølven verneområde styre - søknad – midler naturrestaurering 2024 - Miljødirektoratet	2023/14370
11.01.2024	Sølven landskapsvernområde- dispensasjon til riving og gjenoppføring av hytte, drenering og motorferdsel på barmark – Pål Akre	2022/2076
11.01.2024	Jens Magne Mømb – rapport vinteren 2023 – Sølven LVO	2022/1397
11.01.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Jens Magne Mømb	2022/1397
11.01.2023	Sølven LVO – rapport vinteren 2023 og kjørejournal vinteren 2024	2021/10626
11.01.2024	Sølven LVO – rapport 2023 og kjørejournal vinteren 2024- Ole Martin Hafslund	2022/2545
16.01.2024	Fuggdalen NR og Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel – Jan Sagplass	2024/536
16.01.2024	Fuggdalen NR- Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Frank Ophus	2023/1497
17.01.2024	Delegert vedtak- Fuggdalen NR og Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel – snødekt mark – Knut Fure	2023/14157
18.01.2024	Statsforvalteren i Trøndelag – reindrifsfaglig uttalelse angående organiserte turer med hundespann i Sølven/Mefurua området	2023/15427
18.01.2024	Delegert vedtak – dispensasjon motorferdsel – snødekt mark – Veslebu bulag v/Jens Morten Nesseth	2023/8806
21.01.2024	Fjell – huskies Adventures – søknad om organiserte turer i Sølvenområdet	2023/15427

Sølven verneområdestyre

22.01.2024	Delegert vedtak – dispensasjon – skifte tak på hytte og uthus - Misterdalen – Anton Nyquist v/Per Hagen AS	2023/4528
22.01.2024	Delegert vedtak – dispensasjon – motorferdsel barmark – transport av materialer til hytte – Misterdalen – Per Hagen AS	2023/4529
25.01.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ola Nordseth	2022/159
26.01.2024	Knut Fure – klage på vedtak – Sølven LVO og Fuggdalen NR – motorferdsel - snødekt mark	2023/14157
01.02.2024	Rendalen kommune -melding om vedtak – dispensasjon – motorferdsel snødekt mark – Alvdal takst	2024/536
09.02.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Knut Erlend Hagen	2022/1021
09.02.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Turid Hangaard	2022/1078
09.02.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Ola Løken	2022/1082
13.02.2024	Miljødirektoratet – tildeling av drifts- og tiltaksmidler 2024	2023/14370
20.02.2024	Martin Sjøberg – kjørejournal vinteren 2023 – Fiskevollen skiløyper	2021/11452
20.02.2024	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Fiskevollen skiløyper	2021/11452
	Vedtaksaker	
08.01.2024	Sølven verneområdestyre – budsjett for drift og planarbeid i 2024	2023/14370
08.01.2024	Sølven verneområdestyre – innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og bestilling av SNO tjenester for 2024	2023/14370

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/2370-1

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 15.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	3/2024	27.02.2024

Sølen verneområde - Årsrapport 2023

Innstilling fra forvalter

Sølen verneområde godkjenner årsrapport for 2023.

Vedlegg

Årsrapport Sølen verneområde 2023

Saksopplysninger

Verneområdeforvalter har tidligere utarbeidet årsrapport for perioden 2014-2022. Årsrapportene gir en samlet framstilling av verneområdet og verneområdeforvalter sitt arbeid, gjennomførte tiltak, prosjekter, møter og annen aktivitet.

Saksframlegg

Arkivsaknummer: 2023/14370-11

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 15.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	4/2024	27.02.2024

Sølen verneområde - tildelte midler til drift og planarbeid 2024

Innstilling fra forvalter

Sølen verneområde tar tildelingen av midler til drift og planarbeid for 2024 til etterretning.

Dokumenter i saken

- Særutskrift sak 27/2023, vedtak i møte i Sølen verneområde 8. januar 2024.
- Tildeling på tiltaksposten 1420.31 og driftsmidler på 1420.21 av Miljødirektoratet 13. februar 2024.
- Søknad / behovsinnmelding Sølen verneområde 2024

Saksopplysninger

Sølen verneområde vedtok budsjett for drift og planarbeid i 2024 i møte 8. januar. Miljødirektoratet har tildelt Sølen verneområde følgende midler til drift og planarbeid i 2024:

	Budsjett/ Søknadsbeløp 2024	Tildelt 2024
Budsjett for drift av verneområdestyret og planarbeid		
Drift av Sølen verneområde	250 000	200 000
Grunnstøtte drift		75 000
Forvaltningsplan Fuggdalen, kartlegginger og møter	200 000	100 000
Skjøtselsplan seterområdene	10 000	Avslag
Besøksstrategi, kartlegging, møter og hjemmeside	350 000	Avslag
Ferdsestellere	20 000	Avslag
Sum	830 000	375 000

Vurdering

Sølen verneområdestyre er tildelt kr. 200.000,- til drift i 2024 og det er samme sum som tidligere i år. I tillegg har verneområdestyret fått en grunnstøtte til drift på kr. 75.000,- som kan benyttes til ulike drifts- og vedlikeholdsoppgaver knyttet til besøksforvaltningstiltak og disse midlene disponerer styret etter eget behov. Dette er nytt for året og midlene er fordelt etter en fordelingsnøkkel ut fra areal verneområder, antall innfallsporter og besøkstrykk.

For tildelinger på driftsposten, utover drift av styrene, har Miljødirektoratet i år lagt vekt på søknader knyttet til forvaltningsplaner. Det betyr at flertallet av de øvrige søknadene derfor har fått lite uttelling, tross gode formål. Sølen verneområdestyre har fått tildelt kr. 100.000,- til oppstart av forvaltningsplanarbeidet for Fuggdalen NR og Steinfjellet NR i 2024. Det ble avslag på mer midler til besøkstrategi og skjøtselsplanarbeid.

Styret har mulighet til å gjøre mer detaljerte prioriteringer.

Saksframlegg

Arkivsaknummer: 2023/14370-12

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 15.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	5/2024	27.02.2024

Sølen verneområdestyre - tildeling midler til tiltak, naturrestaurering og SNO tjenester/naturoppdrag i 2024

Innstilling fra forvalter

Sølen verneområdestyre tar tildelingen av midler til tiltak til etterretning. Flerårige tiltak og allerede igangsatte tiltak forsøkes gjennomført. Hovedtiltakene i sommer vil være blant annet skjøtselstiltak jf. skjøtselsplan for seterområdene, naturrestaureringstiltak, skoleprosjekt og jobbe videre med informasjon – og tilretteleggingstiltak ved innfallsporene. Fordeling av midlene mellom tiltakene drøftes i møtet og vurderes fortløpende.

Bestilling av tjenester fra lokalt SNO drøftes i møtet og søkes gjennomført som vedtatt i møte 8. januar 2024.

Dokumenter i saken

1. Særutskrift sak 29/2023, vedtak i møte i Sølen verneområdestyre 8. januar 2024.
2. Søknad midler til naturrestaurering (kap. 1420 post 31) - 2024
3. Søknad midler til tiltak i verneområder (kap. 1420 post 31) – 2024
4. Bestilling SNO ressurs 2024 – lagt inn i Naturoppdrag
5. Tildeling på tiltaksposten 1420.31- Miljødirektoratet 13. februar 2024 (vedlegg 1 og 2)

Saksopplysninger

Sølen verneområde styre drøftet og vedtok forslag til innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og SNO ressurser i 2024 i møte 30. november 2023 og 8. januar 2024 jf. oppdatert tiltaksplan.

Sølen verneområde styre søkte om kr. 1.025.000 i tiltaksmidler og fikk tildelt kr. 700.000,-. Det må derfor prioriteres hvilke tiltak som skal gjennomføres i 2024. Det ble tildelt som omsøkt på midler til naturrestaureringstiltak; kr. 285.000,-.

Det er i tillegg satt av midler på fond i kommunen både i 2021, 2022 og 2023 til tilrettelegging og informasjon ved Rendalstunet, Veidekulturfestival og tematurer, utarbeidelse av byggeskikkveileder og skjøtselstiltak/Nofence bjeller.

Vurdering

Verneområdeforvalter går gjennom forslag til fordeling av midlene i møtet, men det ligger noen føringer som vi må ta hensyn til jf. strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder og at alle tiltak må være forankret i vedtatte planer. Noen av tiltakene som er omsøkt er utenfor postformålet til midlene.

Flerårige tiltak og allerede igangsatte tiltak bør forsøkes gjennomført. Hovedtiltakene i sommer vil være skjøtselstiltak jf. skjøtelsesplan for seterområdene, skoleprosjekt, utstilling av gamle bilder prosjektet, byggeskikkveileder og jobbe videre med informasjons – og tilretteleggingstiltak. Fordeling av midlene mellom tiltakene vurderes fortløpende. Det er også bevilget midler til uttak av vrifuru og planlegging av naturrestaureringstiltak innenfor Fuggdalen NR og overvåking/revegetering ift med erosjonssikring i Mistra.

Verneområdeforvalter ser det som spesielt viktig å kunne benytte noen midler årlig til å opprettholde formidling om verneverdiene og vår naturarv til skolene som vi allerede er godt gang med. Tema for 2024 er «*Geologi og landskapsformer og bli kjent med Jutulhogget naturreservat*». Verneområdeforvalter anbefaler at dette tiltaket prioriteres sjøl om det er utenfor de overordnede målsettingene for tiltaksmidler.

Bestilling av SNO ressurs

Verneområdeforvalter mener at bestillingen som ble gjort av SNO ressurs i januar 2024 (jf. vedlegg 4) bør gjennomføres som den foreligger med eventuelle mindre justeringer. Bestillingen er lagt inn i Naturoppdrag og det settes opp en mer detaljert plan i dialog med lokalt SNO.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/909-2

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 15.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	6/2024	27.02.2024

Sølen LVO - søknad om organisert ferdsel med hundespann og topptur - filming med drone - Johnsgård Turistsenter

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Sølen landskapsvernområde § 3, punkt 4.2. gir Sølen verneområde Johnsgård Turistsenter dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1.1. for gjennomføring av en organisert topptur med overnatting/basecamp ved Skardtjønna og transport med hundespann inn og ut. Det gis ikke tillatelse til kjøring med hundespann inn i mars. Det gis videre tillatelse til filming med drone i forkant og under turen med vilkår om å ta hensyn til dyre- og fuglelivet og at de nødvendige tillatelser fra Luftfartstilsynet er i orden.

Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen:

- Det gis tillatelse til bruk av inntil 6 hundespann for transport av inntil 12 personer helga 12.-14. april 2024. Hundespannene skal følge skiløypetraseen/rett ved siden av den opp til Sukkertoppen og derfra sommerstiraseen opp til Skardtjønna. Samme trase benyttes begge veier fredag og søndag.
- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- Ved filming med drone skal det ikke være til forstyrrelse for fugle- og dyrelivet. Mange arter reagerer med flukt og stress om man kommer for nærme, så hold veldig god avstand og vent med å filme om det er ren i området.
- Verneområdestyret oppfordrer søker til å ikke bruke filmingen til annen markedsføring av området enn til den bestemte turen.
- Det skal være dialog med forvaltningsmyndigheten i forkant av turen for å kunne ha mulighet til å endre på ruta om det står ren i området. Hvis det kommer ren inn i området under turen, hold god avstand og unngå unødvendige forstyrrelser.
- Det settes opp latrine i campen og alt avfall og søppel tas med ut igjen.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Johnsgård Turistsenter mottatt 15. januar 2024
- Foreløpig svar fra Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter, 20. februar 2024.

Saksopplysninger

Johnsgård Turistsenter søker om å arrangere en topptur med overnatting til Sølen innenfor Sølen landskapsvernområde. Selve turen skal gjennomføres 12.-14. april 2024. I tillegg søker de om å ta en dagstur inn for å filme promo-materiale og sjekke logistikk en av dagene mellom 26.-28. mars 2024. På begge turene ønsker de å fly drone for å filme aktiviteten til reklame. Dronepilotene har alle sertifikater nødvendig.

Det vil være opptil 12 personer med på turen og inntil 6 hundespenn. Hundene blir med inn fredag og drar ut igjen samme dag. De kommer tilbake på søndag og henter gruppa. Det er tenkt å benytte to hundespenn for å filme på turen i mars.

Planen er at de på sikt skal arrangere en slik tur i året. De ønsker å kjøre inn til Skardstjønnna på hundespenn enten fra Sølentua eller fra Gravåsen. Dette vil bli bestemt ut ifra føret og om reinen står i området. Hundespennene vil reise ut igjen og returnere søndag for å hente gruppa. Ved Skardstjønnna vil de anlegge basecamp hvor de tar toppturer ut ifra. I campen opprettes latrine slik at de kan få tatt med seg alt av avfall ut fra området. Videre oppgir søker at om de får høre at reinen på sørsida av Sølen vil de trekke campen lengre nord og ned mot Nordre Ørsjøen.

Hjemmelsgrunnlag

Søknaden er vurdert i henhold til

Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.

Verneforskrift for Sølen landskapsvernområde av 18. februar 2011.

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde 15. november 2015.

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk

sammensatt verneområde med representasjon fra Rendalen kommune og Innlandet fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013.

I møte for Sølen verneområde den 4. november 2021 ble det vedtatt at verneområdeforvalter, som er sekretariat for verneområdet, er delegert myndighet til å avgjøre saker i henhold til verneforskriften for Sølen landskapsvernområde og naturmangfoldlovens § 48 i kurante saker. En sak regnes som kurant når lov, forvaltningsplan, retningslinjer fra styret eller presedens (tidligere tilsvarende vedtak) entydig avgjør hva som skal bli utfallet. Saker som gir varige inngrep/ eller effekter, eksempelvis byggesaker og andre terrenginngrep, er ikke kurante.

Denne saken behandles av Sølen verneområde.

Verneformål og verneforskrift

Omsøkt tur vil foregå i sin helhet innenfor Sølen landskapsvernområde.

Landskapsvernområdet ble opprettet ved kongelig resolusjon av 18. februar 2011 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Verneformålet

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende. Videre er formålet med vernet å ta vare på:

- Sølenmassivet som et karakteristisk landskapselement
- Biologisk mangfold
- kulturminner

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften

Jf. § 3 i verneforskriften for landskapsvernområdet heter det: *«I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Det legges vekt på den samlede virkningen av tiltaket i området.»*

Videre står det i § 3, punkt 1.1. at området er vernet mot inngrep eller tiltak som i vesentlig grad kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter. Her er nevnt en rekke eksempler på inngrep som i utgangspunktet er forbudt som oppføring av varige eller midlertidige innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av stier, løyper og lignende.

Jf. verneforskriftens § 3, pkt. 1.3.g kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til opparbeiding og merking/skilting av nye turstier og løyper. Forvaltningsmyndigheten kan også jf.

verneforskriftens § 3, pkt. 4.3. av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner legge om eller kreve fjernet merking av stier eller løyper. Ved omlegging eller etablering av nye stier eller løyper skal hensynet til verneformålet og prinsippet om kanalisering av ferdsel være retningsgivende, for eksempel kanalisere ferdsel bort fra et sårbart område til et område med større tåleevne.

§ 3, pkt. 4.1. så skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

§ 3 pkt. 4.2. Ikke motorisert ferdsel som kan skade naturmiljøet: «Former for ferdsel og organisert ferdsel som ikke skjer til fots og som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Kulturminner skal ikke skades eller ødelegges jf. § 3, pkt. 7.1.

Forvaltningsplan og besøksstrategi

De senere årene har det vært en endring i bruken av naturen i friluftslivssammenheng. Og det er grunn til å tro at fremtidens friluftsliv vil bli mer mangfoldig og variert. I stadig større omfang tilbys også organiserte turer og faste leirplasser. Utviklingen gjør imidlertid at det er særlig viktig å regulere eller unngå aktiviteter som kan medføre vesentlig slitasje på vegetasjon eller forstyrrelser av dyrelivet i verneområdene. Friluftsloven og allemannsretten gjelder i verneområdene og ferdsel til fots er som hovedregel tillatt i verneområdene. Utgangspunktet er at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til verneverdiene.

Jf. forvaltningsplanen så er vernebestemmelsene ikke til hinder for hensynsfull og varsom ferdsel til fots og på ski. Det skal være mulig innenfor landskapsvernområdet å tilrettelegge for organisert ferdsel innenfor rammen av verneformålet. Reiselivet skal være bærekraftig og miljøtilpasset slik at det gir minst mulig slitasje og forstyrrelse.

Avgjørende for om aktiviteten er tillatt/søknadspliktig er virksomhetens virkning på verneverdier, landskap og elementer som kan ha betydning for landskapsbildet og ikke om virksomheten er kommersiell eller ikke. Aktiviteter fra store grupper, eventuelt hyppige gjentagelser fra mindre grupper i samme område, kan komme i konflikt med verneformålet. Over tid kan belastningen bli for stor og tilrettelagte tilbud kunne komme i konflikt med verneformålet. Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje, forstyrrelser på fugle- og dyrelivet og skader på kulturminner i landskapsvernområdet som gjør at noen ferdselsformer, organiserte opplegg og store arrangementer er søknadspliktig.

Dersom det er usikkerhet om en aktivitet kan skade naturmiljøet og da være søknadspliktig, anbefales det å ta kontakt med forvaltningsmyndigheten. For å gjøre en vurdering av om en aktivitet kan skade naturmiljøet er det nødvendig med en oversikt over omfanget av aktiviteten, områdebruk og tidsrom. Oversikt og kontroll over større arrangement og organisert bruk kan derfor virke forebyggende mot skader på naturmiljøet.

Forvaltningsmyndigheten vil være mer positiv til aktiviteter og tiltak som er reversible og som har liten tilrettelegging og som ikke medfører økning i motorisert ferdsel.

Gjennom søknadsplikt sikres det også dialog mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten. Det kan stilles vilkår som gjør at verneverdiene ivaretas og forvaltningsmyndigheten kan formidle informasjon om verneverdier, sårbare områder og perioder og styre aktiviteten i tid og rom.

Forvaltningsplanen har et temakart ferdsel som viser godkjente merkede stier og skiløyper. Målet er at løypenettet vinterstid skal ligge i randsonen til verneområdet og at det ikke skal tas hull på nye, urørte områder. Organisert ferdsel til fots og på ski bør følge merkede stier og skiløyper så ikke naturmiljøet blir skadelidende.

Jf. forvaltningsplanen er det et mål om først og fremst tilrettelegge for ferdsel og aktivitet som gjøres for å sikre naturkvalitetene innenfor landskapsvernområdet. Samtidig skal tilretteleggingen sikre allmennheten tilgang til å drive naturvennlig og enkelt friluftsliv uten at det går på bekostning av natur – og kulturverdiene. Det er ønskelig med naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv som gir minst mulig miljøbelastning, medfører minst mulig inngrep og som ivaretar kvaliteten på friluftsopplevelsen. Det er også viktig at tilretteleggingen ikke reduserer naturopplevelsen eller fører til konflikt mellom ulike brukerinteresser som for eksempel friluftsliv og rendalsren. Det kan oppstå konflikter mellom organisert ferdsel og de som ønsker stillhet og ro.

All merking, skilting og tilrettelegging skal avklares med forvaltningsmyndigheten og være forankret i helhetlig plan for informasjon og tilrettelegging som forankres i besøksstrategien for landskapsvernområdet som er under utarbeidelse. I besøksstrategien er det også under utarbeidelse oppdaterte retningslinjer for organisert ferdsel i verneområdet.

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, kulturminner og dyreliv.

Jf. forvaltningsplanen så er telting tillatt og det er friluftsloven som regulerer teltaktiviteten i landskapsvernområdet. Hvis det skulle bli betydelig slitasje på grunn av telting, kan det bli nødvendig å tilrettelegge og forebygge på de mest brukte teltplassene. Men det er viktig å ha oversikt over utviklingen av eventuell økning i organisert ferdsel og teltleire for å ivareta naturverdiene i området og det kan gjøres ved søknad, dialog og vilkår for omfanget i tid og rom.

Drone

Jf. brev fra Miljødirektoratet 06.03.2019;

Bruk av drone er regulert gjennom egne forskrifter om luftfartøy som ikke har fører om bord, jf. informasjon på Luftfartstilsynets hjemmesider. I nyere verneforskrifter er det for nasjonalparker og naturreservat tatt inn et uttrykkelig forbud mot drone i forskriftene. I

eldre forskrifter kan forbudet mot droner fremkomme gjennom bestemmelser som ...*forbud mot motordrevet modelfly* o.l. For verneområder som ikke har noe generelt forbud mot droner kan det være tatt inn et forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet. Her må det avgjøres om bruk av drone innebærer unødig forstyrrelse av dyrelivet i det aktuelle tilfellet. Ulempene og skadepotensialet med bruk av drone er vel kjent, både i forhold til friluftsliv og dyreliv. Samtidig kan bruk av drone ha stor nytteverdi, f.eks i naturforvaltningstiltak og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av drone kan redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av fly/helikopter. Bruk av drone til skjøtsel vil være unntatt forbudet i verneforskriften så lenge skjøtselen er nødvendig og ligger innenfor hjemmelen i NML § 47. Og det forutsettes at skjøtselen skjer i regi eller på oppdrag for forvaltningsmyndigheten for verneområdet. For områder med forbud mot bruk av drone kan det både for tamreindrift, sauenering, oppsynsvirksomhet mv. vurderes å gi dispensasjon etter NML § 48.

I verneforskriften for Sølen LVO står det i § 3, punkt 6.2. Unødvendig støy skal unngås. Jf. § 3, punkt 4.1. så skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Naturmangfoldlovens §§ 8-12

Inngrep og tiltak innenfor landskapsvernområdet må vurderes etter verneforskriften for området og reglene i naturmangfoldloven. Ifølge naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal gå fram av beslutningen.

Naturmangfoldlovens § 48

Det heter i naturmangfoldlovens § 48 at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene i naturvernområder dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhets hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Ifølge rundskriv fra Miljødirektoratet av 2014 er det i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene som omfattes av denne bestemmelsen.

Presedens

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen. Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden. Dette avhenger primært av antall saker hvor likebehandling tilsier at

dispensasjon vil måtte gis. Sannsynligheten varierer på en skala fra lite sannsynlig til svært sannsynlig. For det andre knytter vurderingen seg til konsekvensene for verneområdet av at de lignende sakene får samme utfall. Disse konsekvensene varierer på en skala fra lite alvorlige til svært alvorlige. Momenter ved vurdering av sannsynlighet for at et vedtak vil skape presedens vil blant annet kunne være hvor mange andre som vil kunne søke om samme tiltak, om det er spesielle forhold knyttet til saken som tilsier at den kan særbehandles og om tiltakstypen er behandlet i forvaltningsplan med klar avgrensning av hva som kan tillates.

Momenter ved vurdering av hvilke konsekvenser det kan få om vedtaket danner presedens, vil blant annet kunne omfatte hva slags vernekategori det er tale om, hva slags verneformål det er tale om og hvor stort / omfattende tiltaket. Om søker har spesielle behov for å gjennomføre tiltaket, kan dette skille saken fra andre lignende saker og dermed redusere faren for presedensvirkninger.

Vurdering

Naturmangfoldlovens § 8

I naturmangfoldlovens § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt som det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om artes bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Verneområdeforvalter mener med bakgrunn i naturfaglig utredninger som ble utarbeidet som en del av verneplanprosessen og sårbarhetskartlegginger i forbindelse med besøksstrategi for området å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av den omsøkte tiltaket, slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Tiltaket er sjekket ut i forhold til naturbase, artskart og sensitive arstdata.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden og forvaltningsmyndigheten ønsker jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet å være forsiktig med å åpne opp for økt organisert ferdsel i sårbare områder og tidsrom og bruk av hundspann vinterstid i områder som ikke har løyper i dag. Det er under utarbeidelse en besøksstrategi med oppdaterte retningslinjer for organisert ferdsel i området.

Sølen landskapsvernområde er et stort og tilnærmet urørt naturområde med et egenartet landskap med store naturkvaliteter og opplevelsesverdier; Sølenmassivet med omkringliggende åpne landskapsrom i fjellviddelandskapet, kvartærgeologiske verdifulle landskapsformer og forekomster, biologisk mangfold og store kulturminneverdier. Store deler av landskapsvernområdet ligger mer enn 1 km fra tekniske inngrep. Store deler av landskapsvernområdet ligger også innenfor geologisk arv. Området er også svært viktig friluftslivsområde med mange opplevelseskvaliteter

Innenfor landskapsvernområdet er det blant annet 7 våtmarksområder som utmerker seg med et rikt fugleliv og flere rødlistearter. Det er også gjennomført en sårbarhetskartlegging

av rovfugl og ugler som viser flere lokaliteter det er viktig å ta vare på og hvor man må unngå tiltak som øker ferdselen i området fra senvinter og utover våren, spesielt i hekkeperioden. Rendalsren har store deler av sine viktigste helårs- og vinterbeiter og kalvingsområder, samt viktige trekkveier innenfor landskapsvernområdet. Jf. sårbarhetskartlegginger utført av blant annet NINA og Fjelldriv AS så er rendalsren sårbar for økte forstyrrelser, inngrep, fragmentering og tap av leveareal som kan føre til langvarige unnvikelseeffekter, økt stress og som kan være en utfordring for framtidig mattilgang, reproduksjon og overlevelse.

Arealendringer er den faktoren som påvirker flest arter. I tillegg kan klimaendringer føre til høyere temperaturer, mer ekstremvær o.l. som kan endre levetilstandene og mattilgangen for mange arter. Generelt er fugle- og dyrelivet spesielt sårbart vinterstid og er i stor grad avhengig av fred og ro for primært å overleve og sekundært for å bygge opp kondisjon for reproduksjon. Videre er det sårbart på vårstid og vår i kalvings-, hekke – og yngletida. Rendalsren er også sårbar i forhold til å opprettholde trekk korridorer mellom beiteområder, tilgang på gode beiteområder hele året og avkjølingsområder sommerstid. Spesielt viktig er det å opprettholde trekkene på øst og vestsiden av Sølenmassivet.

Naturmangfoldlovens § 10

I henhold til naturmangfoldlovens § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I

landskapsvernområdet er det en overordnet målsetting å unngå nye inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapet som helhet og elementer i landskapet som landskapsformer, geologiske forekomster og biologisk mangfold og som kan være en trussel mot de natur- og kulturverdier som vernet er ment å ivareta.

Verneområdestyret anser det som viktig at en i størst mulig grad unngår aktiviteter som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på vegetasjon og kulturminner. Det er en stor risiko for at den samlede belastningen på økosystemet blir så stor at den får negative konsekvenser for naturmiljøet. Det er viktig å være bevisst på at tilsynelatende små og uvesentlige tiltak og inngrep som gjennomføres over en rekke år samlet sett kan innebære endringer som kan prege landskapet på en uheldig måte. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet og det er viktig å motvirke bit – for bit – svekkelse av naturmangfold og gradvis fragmentering av arters leveområder. Vurdering av samlet belastning er derfor viktig for opprettholdelse av økosystemfunksjoner og gjøre økosystemene robuste og i stand til å møte ulike påvirkninger. Vurdering av samlet belastning skal også foretas i forhold til enkeltarter og enkeltnaturtyper. Store og omfattende inngrep og ombygginger, økt motorisert ferdsel og økte forstyrrelser vil derfor kunne være i strid med verneformålet.

Dagens bruk av området

Brukerundersøkelsen gjennomført av NINA viser at Sølen området har en stor andel med lokal tilknytning, mange dagsturister og majoriteten bedriver enkelt friluftsliv i form av tur- og/eller høstingsfriluftsliv. Det anbefales at verneområdeforvaltningen har en føre-var

holdning i forhold til nye former for friluftsliv som kite, MTB, hundekjøring mv. da slike ferdselsformer har et større forstyrrelsespotensiale for dyrelivet enn tradisjonelle ferdselsformer. Forvaltningen må tenke gjennom at besøkstrykket antagelig vil øke framover. Befolkningsøkning og mangel på urørte naturområder vil bidra til at trykket øker i de områdene som er igjen.

I randsona til verneområdet er det et stort antall hytter som medfører mye ferdsel inn i området og det er også en stor tomtereserve for fritidsbebyggelse her som på sikt kan medføre enda mer ferdsel enn i dag. I tillegg er det innenfor Sølen landskapsvernområde et stort antall bygninger (setrer og hytter). Det er også en del utleie av setrer, hytter og buer i området i forbindelse med jakt, fiske og friluftsliv. Det er relativt lite organisert ferdsel, men noe aktivitet i form av organiserte rideturer, pack-raft, kajakk- og kanoutleie. Det har noen somre vært arrangert organiserte fotturer til Flytoppen. I tillegg søker Rendalen IL hvert år om oppsetting av Ti på topp turer og poster på Stolpejakten sommerstid. Femundløpet (hundeløp) arrangeres i februar hvert år og traseen som benyttes kommer på østsiden av Sølensjøen og krysser fjellområdet på nordsiden av landskapsvernområdet gjennom Vesle Sølensjø NR og følger Nordre Sølendalsveien fram til Søvollen.

Ferdsele som går fra Gravåsen følger i dag i hovedsak to hovedstier som går ganske parallelt opp til Skardtjønna og derfra videre til Sølentoppen. Ferdsele er på et høyt nivå sommerstid og berører derfor viktige oppholdssteder for reinen på denne tiden av året. Det meste av ferdselen vinterstid foregår i oppkjørte skiløyper med utgangspunkt i hyttefeltene og i randsonen av verneområdet. Vinterstid er det påvist en del ferdsel mot Sølentoppen/toppturer, men avhengig av føre- og værforholdene senvinters i ferier og helger, samt enkelte helger tidligere på vinteren, med utgangspunkt i vinterbrøya parkeringsplass på Gravåsen og fra hyttefeltet.

Naturverdier

Landskapsvernområdet utgjør om lag 25 % av leveområdet for rendalsren som er et viktig landskapselement i området. Rendalen Østfjell har store villmarkspregede områder, som er et levende kulturlandskap hvor reinen er en drivende faktor i økosystemet. Reinens tilstedeværelse og beitetrykk er viktig for å begrense gjengroing i fjellet, den bidrar å forme landskapet slik det er, kultur og som grunnlag for lokal verdiskaping.

Rendalsren har ujevn balanse mellom årsbeitene. Sommerbeitene er knapphetsfaktoren for produksjonen. Rendalsren har vinterstid sitt kjerneområde rundt Sølennmassivet. Områdene fra fv. 217 nordover og vest for Sølendalen. Ved nordlige vindretninger bruker den områdene helt nord til Bete og Gråhøgda mer. Kalvingsområdene endrer seg en del over tid. De siste årene fra Misterfløyet til Sølendalen og til Sølennmassivet. Ren er ekstra sårbar for forstyrrelser i perioden før, under og etter kalving i die og pangsperioden.

Selv om det i utgangspunktet er gode vinterbeiter i området så handler det om hva som er tilgjengelige beiter. Vinteren er knapphetsperiode for reinen og klima – og værforholdene

bestemmer hvordan områdene brukes og hvilken strategi reinen må velge. For å tilpasse seg klimaendringene vil reinen være avhengig av fleksibilitet i bruk av arealene og store nok arealer til enhver tid. Det hjelper ikke at beiten potensielt finnes hvis reinen ikke vil bruke dem. Reinens beiter kan være utilgjengelige pga klimatiske forhold, men også på grunn av inngrep, ferdse og forstyrrelser som fører til mindre arealer og lavere beiteopptak. Et reinområde med gode beiteforhold og god beitebalanse vil ha større bufferevne overfor inngrep og forstyrrelser enn et mindre godt område. NINA har nylig gjennomført en kartlegging som vil kunne gi viktig kunnskap om beiteforholdene framover.

Jf. sårbarhetskartleggingene gjennomført av NINA og Fjelldriv AS så er den funksjonelle utnyttelsen av landskapets ressurser gjennom året er helt avgjørende for en bærekraftig reinsbestand (beiteslitasje, kondisjon, antall dyr, avkastning osv.). Selv om rendalsren ikke inngår i de 23 villreinområdene i Norge så deler reinen leveområde med Tolga Østfjell villreinområde og reinen har funksjon og bruk av landskapet, fluktavstand, samt jaktutøvelse som for villrein. Jf. arbeidet med kvalitetsnorm for villrein så er det to viktige indikatorer i forhold til menneskelig ferdse; funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer. Begge disse forholdene er relevante for rendalsren og inngår i sårbarhetsvurdering av området.

De er klare på at det er viktig at forvaltningen er «føre var» og legger godt til rette for å styre de nye aktivitetene til områder med minst sårbarhet. Sølen kan bli mer attraktiv framover, i første rekke i form av toppturer til Sølenmassivet. NINA foreslår derfor at ferdselen for topptur følger nåværende traseer langs en nord – sør akse – fra Gravåsen som er gunstigst med tanke på reinens trekk langs Sølenmassivet på øst- og vestsiden. Ferdse nord for Midtre toppen er i dag såpass begrenset at det ikke utgjør noen barriere for bruk av de gamle trekkveiene over massivet. Det er likevel viktig at det ikke etableres ferdselsbarrierer for reinen som går i øst-vest regning, og de anbefaler at forvaltningen ikke stimulerer til lange toppturer fra Sølenstua eller Sølenhytta.

Området rundt Sølenmassivet er viktig vinterstid for rendalsren. Ettersom vi vet at renen har syklisk bruk gjennom året og mellom år så ønsker vi å vise forsiktighet med å åpne opp for økt organisert ferdse i viktige deler av leveområdet og i sårbare tidsrom. Tidsrommet det søkes om er også rett før kalving, i ei ekstra sårbar tid. Dette er noe som må vurderes nærmere i retningslinjer og ved eventuelle søknader framover.

Jf. forvaltningsplanen er det viktig å se området som en helhet og den samlede påvirkningen av ferdse i forhold til hva området tåler av aktivitet. Hundekjøring er en aktivitet som hadde et begrenset omfang under arbeidet med forvaltningsplanen. Hundekjøring er aktivitet ser ut til å ha økt de senere årene. Det er anlagt hundekjøreløyper sør for fv. 217 som er i samme området som skuterleden også går i dag. Deler av Femundløpstraseen har også økt bruk i perioder av året. Ved bruk av hundespenn så kommer man seg lengre inn i fjellet på kortere tid, øker aksjonsradiusen på turene i forhold til på ski.

Det foreslås en tredelt besøkstrategi hvor man skjermer de mest sårbare og mest villmarkspregede områdene til det beste for dyrelivet – men også ivareta opplevelsesverdier for de som ønsker å oppleve mer villmarkspregede områder, kanalisere ønsket ferdsel i randområdene og der det er minst sårbart. I tillegg blir det viktig å jobbe med god dialog og informasjon. Informasjon om reinen, dens arealbruk og sårbarhet for forstyrrelse vil være viktig for å legge til rette for hensynsfull ferdsel.

Tidspunkt for ferdsel er derfor svært viktig. I arbeidet med besøksstrategi vil fokus på god landskapsflyt gjennom året kunne være en god tilnærming ved at en unngår særlige sårbare områder i sårbare perioder.

Summen av all infrastruktur og ferdsel i området ved Gravåsen kan medføre arealunntakelse og være en viktig trekkhindring for viktige beiter sør for fv. 217. Området langs fv. 217 bør utredes mer med det formål å få mer kunnskap om hvor stort omfang reinstrekket har i dag, når på året dyrene trekker, hvor de trekker og i hvilken grad hytter, vegger, stier og ferdsel forårsaker trekkhindringer.

Det blir viktig at de faglige vurderingene av blant annet forstyrrelser på dyre- og fuglelivet blir gjort ved alle typer organisert ferdsel. Ved å åpne opp for mer ferdsel i områder som i dag er ganske uberørte, samt knytte ferdselsårer sammen midt i dette sårbare vinterbeite – og kalvingsområdet, medfører nye barrierer og økte forstyrrelser på ren som igjen vil innskrenke leveområdet og overlevelsesnivåen.

Innspill fra Renselskapet er at tidsrommet er sårbart, tett opp mot kalving. Det er summen av all ferdsel som er en utfordring. Når det gjelder organiserte turer/ det kommersielle leddet, så er det mulig å lage rammer for den aktiviteten, i motsetning til allmenn ferdsel. Utfordringen er om det kommer flere nye aktører i tillegg, da vil utfordringen bli større. Viktig at det er dialog i forkant av turen slik at det er mulig å påvirke ferdselen, samt evaluere etterpå. Aktiviteten bør kun gis et forsøksår og ikke en generell tillatelse.

Oppsummering/konklusjon

Jf. arbeidet med besøkstrategi og retningslinjer for organisert ferdsel så anbefales det ikke nye traseer med hundespenn i området. Denne typen aktivitet bør foregå i randsonen til verneområdene og utenfor vinterbeiteområdet til rendalsren. Med hundespenn øker man aksjonsradiusen i forhold til turer på ski, man får med mer utstyr som igjen gjør det enklere å etablere telteleire lenger inn i området.

Det er grunn til å tro at et hundespenn skremmer ren mer enn en skiløper og på grunn av større aksjonsradius/hastighet er skremmepotensialet større. Man kan også se for seg at ren instinktivt kan oppfatte hund som ulv og bli mer skremt enn av mennesker. Rendalsren har årlig erfaring med å bli skremt og jaget av ulv, senest nå i vinter hvor ren klumpet seg oppe i Sølenmassivet gjentatte ganger.

På bakgrunn av at beøksstrategiplanen og retningslinjene for organisert ferdsel er under utarbeidelse og ikke er vedtatt gis det under tvil tillatelse til bruk av hundespenn på en organisert tur 12-14. april hvor formålet med turen er transport av folk til Skardstjønna hvor det settes opp teltleir og målet er toppturer. Det oppfordres til å holde seg på sørsiden av Sølen på skiturene, samt holde god avstand om det skulle oppdages ren i området.

Søker ønsker primært å bruke Gravåsen som utgangspunkt for turen i april, men foreslår alternativ rute fra Sølentua over ved Ørsjøene om rendalsren skulle oppholde seg i området. Området rundt Ørsjøene ligger i et område som bør skjermes og tas vare på som relativt uberørt og med lite ferdsel. Det blir viktig med god dialog i forkant av turen for å eventuelt å legge om ruta om ren står i området på dette tidspunktet, eventuelt endre sted for basecamp og det blir viktig med evaluering i etterkant av turen.

Primært er det da ønskelig å benytte dagens skiløypetrase opp til Sukkertoppen for å kanalisere aktiviteten langs en trase. Derfra følge stitraseen sommerstid. Samme trase skal benyttes begge veier. Verneområdestyret avslår bruk av hundespenn til filming med drone sist i mars med bakgrunn i at det kan føre til økt ferdsel innover langs denne traseen over en lengre tidsperiode og at det ikke er ønskelig med mer en tur inntil besøkstrategi og retningslinjer er vedtatt.

Det er ikke forbud mot bruk av drone innenfor landskapsvernområdet, men det stilles vilkår om at det skal tas hensyn til fugle- og dyrelivet under filming. Det er ikke ønskelig at filmen benyttes i annen markedsføring av området enn for den konkrete turen i april nåværende år. Ettersom det er vel kjent at økt markedsføring av området og trekker til seg mer folk og ferdsel.

Verneområdestyret har fokus på presedensvirkning og presiserer at det kun gis tillatelse for denne ene turen i april inntil det er gjort en endelig vurdering av rammene for organisert ferdsel med blant annet hundespenn i verneområdet.

Verneområdestyret er positive til at søker sørger for å ha med egen latrine under oppholdet i teltleiren og at avfall tas med ut igjen.

Naturmangfoldlovens § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver får liten relevans i denne sammenhengen, hvor tiltakene ikke vurderes å føre til miljøforringelse av betydning. Ifølge naturmangfoldlovens § 12 skal det tas utgangspunkt i de mest miljøforsvarlige driftsmetodene og teknikkene, samt lokalisering av tiltaket, for å oppnå de beste resultatene. Det vises til vilkår om lokalisering i innstillingen til vedtak og det anses ikke at en tur i 2024 langs beskrevet trase påvirker verneverdiene nevneverdig så lenge det er god dialog mellom søker og forvaltningsmyndighet i forkant og at det ikke åpnes opp for

årlige turer med hundespenn innover uten at det er forankret i besøkstrategi og retningslinjer for organisert ferdsel.

Etter en samlet vurdering foreslår verneområdeforvalter å delvis innvilge søknaden med vilkår og kun for en tur i april 2024. Dette med bakgrunn i at den samlede belastningen med ferdsel og forstyrrelser i området kan bli for stor.

Arkivsaksnummer: 2023/15427-4

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 15.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	7/2024	27.02.2024

Sølen LVO - søknad om organisert ferdsel med hundespenn til Mefurua - Fjell-Huskies Adventure AS

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Sølen landskapsvernområde § 3, punkt 4.2. gir Sølen verneområdestyre Fjell- Huskies Adventure AS dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 1.1. for gjennomføring av inntil tre organiserte turer med hundespenn langs sommerbilveitrasen inn til Mefurua hvor husvære leies vinteren 2024. Organiserte turer med hundespenn utenfor sommerbilveitraseen avslås.

Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen:

- Det gis tillatelse til inntil tre organiserte turer med inntil 6 hundespenn pr. tur inn til Mefurua vinteren 2024 (en tur/retur tur pr. organiserte tur).
- Hundespennene skal følge sommerbilveitraseen fra Veslesetra til Mefurua. Aktiviteten med hundespenn skal ikke foregå langs andre traseer enn på sommerbilveien.
- Dispensasjonen gjelder fram til 30. april 2024.
- Kjøring i landskapsvernområdet skal begrenses til et nødvendig minimum.
- All kjøring skal skje på en hensynsfull måte slik at skader på vegetasjon, kulturminner og forstyrrelser av dyrelivet, især rendalsren, unngås.
- Det skal være dialog med forvaltningsmyndigheten i forkant av hver tur for å kunne ha mulighet til å ta hensyn til dyre- og fuglelivet og ikke forstyrre rendalsren unødvendig.
- Det er spesielt viktig å ta hensyn i mars og april når det nærmer seg kalving og det oppfordres til å gjennomføre eventuelle turer på ski og/eller truger med utgangspunkt fra Mefurua til andre områder enn mot Ørsjøene- Sølenområdet på

nordsiden – Vesle Sølen. Videre er det viktig å holde veldig god avstand, snu og ikke forstyrre ren om det skulle oppdages ren i nærheten.

- Det skal føres rapport som viser datoer for turene. Rapporten skal sendes Sølen verneområde innen 31. mai.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Epost fra verneområdeforvaltere, etterspør søknad, 12.01 2024
- Søknad fra Fjell-Huskeies Adventure AS, 21.01.2024
- Høringsuttalelse fra Rendal Renselskap, 14.12.2024
- Reindrifsfaglig uttalelse fra Statsforvalteren i Trøndelag, 18.01.2024

Saksopplysninger

Fjell Huskies Adventure AS viser til et møte med kommunen om samarbeid på Mefurua og søker om å arrangere organiserte turer med hundespenn inn til Mefurua og i området rundt Mefurua.

Søknaden:

"We, Fjell-Huskies Adventures AS, are most of the winter involved in the aerea of Trysil, but if we would have the possibilty to show more guests and interested people the beautiful aerea of Sølen, Fiskevollen and Meferua we would like to do it. We have ca. 60 Dogs and had last year over 1000 guests in the 3.5 months from Christmas on. We are living in Hornset (Storbakken) and driving tourists, have a smabruk with some sheeps, Dølafe etc. and a workshop to produce Racingsleds and equipment for Mushing.

We were thinking about groups of max. 10 people and total 6 sleds. (1 Guidesled and 5 touristsleds, each 2 persons) We would rent then the cabins in Mefurua to stay overnight with the guests. The idea is to recruit the guests from different folkehogskolen as a first step.

The trips would be on the road (during summertime) from the big parking to Mefurua ca. 23 km. An other trip could be from Mefurua over the lake to enter into the Femundtrack towards Søvollen. If scooters follow these tracks it shouldn't be a problem with the dogs. The dogs are never loose, they are always on a leash or fixed at a "stake out" or of course in front of the sled.

An other tripidea would be from Mefurua to Jotasaeter and back. Here we would be off the road. We renting a cabin at Jotasaeter the whole year.

*It could be an idea to agree about 2-3 trips on the map and other conditions and otherwise the area around Sölen, Mefurua etc. is "closed" for such activities? During the trips are always 2 Guides in the Guidesled and the others have to follow. Nobody is allowed to do something without guide."--
Of course these are only some informations and if you have further questions, we will answer them by e-mail or we can have a Meeting too.*

Rendal Renselskap og Statsforvalteren i Trøndelag har uttalt seg i saken.

Rendal Renselskap sin høringsuttalelse:

«Traseen inn til Mefurua og traseen derfra over Sølensjøen til Femundløpstraseen og fra Mefurua til Jota seter berører Rendalsren sitt leveområde (konsesjonsområdet). Rendalsren har spesielt viktige vinterbeiteområder, kalvingsområder og helårsbeiter i Sølenområdet og ren er ekstra sårbar for forstyrrelser vinterstid og fram til og under kalving.

Leveområdet til rendalsren fragmenteres og innskrenkes fra flere sider, noe som er svært uheldig. Rendalsren er utsatt for mye forstyrrelser allerede innenfor leveområdet ved etablering av hytteområder og økt ferdsel hele året, samt økt rovdyrtrykk.

Forstyrrelser i ei sårbar tid som vinteren og spesielt vårvinteren, er allerede stor med skutertrafikk innover langs fjellveiene og skiløyper i randsonen. I tillegg kommer ferdsel langs Femundløpstraseen fra Sølensjøen – Haugsetvollen – Søvollen/Klettsetra fra desember til Femundløpet arrangeres først i februar hvert år (kjøring skal avsluttes innen 20. februar). Det er også de to siste årene opprettet skuterled inn til Sømåkvovet fra Engerdal kommune.

Ren er presset og hele leveområdet/ konsesjonsområdet blir dermed enda viktigere å ivareta framover. Især er økt ferdsel og nye traseer langt inne i fjellet på mer uberørte områder uheldig for Rendalsren. Motorisert ferdsel, skiløyper og annen menneskelig ferdsel bør begrenses mest mulig i disse områdene vinterstid.

All forskning viser at menneskelig ferdsel er meget forstyrrende på ren. Ren unnviker og mister på den måten tilgang til viktige beiteressurser, blir utsatt for mer stress, mindre tilgang på snøfonner, myrer og høyfjell som er viktige for å unngå bremsplagen sommerstid og ro for å bevare kondisjon og for å finne mat vinterstid når den går på sparebluss. Dette går igjen utover overlevelsessevne, kalvingsvekter, kalvingstidspunkt m.m. Framtidige klimaendringer vil også kunne medføre at områder som i dag blir lite brukt, blir viktigere i framtida. Ising av beiter vinterstid er eksempel på dette. Det er spesielt viktig å ta hensyn til sykliske variasjoner over tiår når det gjelder renens bruk av leveområdet. Bruken endrer seg over tid og dermed er det viktig å ivareta hele leveområdet framover.

Det blir viktig at de faglige vurderingene av blant annet forstyrrelser på dyre- og fuglelivet blir gjort ved alle typer organisert ferdsel. Ved å åpne opp for mer ferdsel i områder som i dag er ganske uberørte, samt knytte ferdselsårer sammen midt i dette sårbare vinterbeite – og kalvingsområdet, medfører nye barrierer og økte forstyrrelser på ren som igjen vil innskrenke leveområdet og overlevelsesevnen.

Rendal Renselskap mener på bakgrunn av dette at det ikke må åpnes for aktivitet som skaper enda mer ferdsel i den sårbare vintertida inn i dette området. Traseen langs sommerbilveien fra Veslesetra til Fiskevollen/Mefurua benyttes av de som har hytter og setrer i området med et begrenset antall turer med snøskuter pr. sesong. Ferdsel langs denne sommerbilveien med hundespenn bør også begrenses med et fåtall turer. Nye ferdselsårer/nye traseer som foreslås fra Mefurua til Femundløpstraseen og fra Mefurua til Jota seter må ikke etableres av hensyn til rendalsren.»

Reindriftsfaglig uttalelse fra Statsforvalterne i Trøndelag angående organiserte turer med hundespenn i Sølen/Mefurua-området:

«Viser til mottatt høringsinnspill fra Rendalen renselskap av 14.12.23. Vi støtter renselskapets uttalelse, og viser til arealbrukskartet [Kilden - reindrift \(nibio.no\)](#) som viser at flere av traseene berører spesielt viktige vinterbeiteområder, kalvingsområder og helårsbeiter i Sølenområdet. Reinen er ekstra sårbar for forstyrrelser vinterstid og fram til og under kalving.

Vi viser til den generelle aktsomhetsplikten i [reindriftsloven § 65](#): De som ferdes i område hvor rein beiter, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet slik at reinen ikke unødig uroes eller skremmes under beiting, flytting mv. Særlig hensyn skal vises i forbindelse med reinens brunsttid, kalving, merking, skilling og slakting.

[DRIFTSPLAN FOR RENDALEN RENSELSKAP \(statsforvalteren.no\)](http://statsforvalteren.no) med mer omtale av arealbruk og utfordringer ligger på våre nettsider.»

Fjell Huskies har etter de reindriftsfaglige uttalelsene kommet med tilbakemelding på om det er mulig og bli enige om å arrangere inntil 3 turer gjennom vinteren for opphold over 2-3 dager på Mefurua og at de kun benytter sommerbilveien inn, samme trase som det gis dispensasjoner for nyttetransport med skuter inn til hytter og setrer.

Det gis i dag et stort antall dispensasjoner til hytter og setrer innenfor landskapsvernområdet, hvor mesteparten av dispensasjonene gis på sommerbilveien mellom Veslesetra og Fiskevollen. Det gis også dispensasjon for ei hytte på Mefurua som leies på åremål med inntil 6 turer pr. sesong. Jf. verneforskriften og forvaltningsplanen for Sølen landskapsvernområde kan det gis dispensasjon for inntil 6 turer pr. seter/hytte pr. sesong for nyttetransport av materialer, brensel, utstyr og proviant. Mefurua har 5 utleiehytter totalt.

Hjemmelsgrunnlag

Søknaden er vurdert i henhold til

Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.

Verneforskrift for Sølen landskapsvernområde av 18. februar 2011.

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde 15. november 2015.

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Innlandet fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013.

I møte for Sølen verneområdestyre den 4. november 2021 ble det vedtatt at verneområdeforvalter, som er sekretariat for verneområdestyret, er delegert myndighet til å avgjøre saker i henhold til verneforskriften for Sølen landskapsvernområde og naturmangfoldlovens § 48 i kurante saker. En sak regnes som kurante når lov, forvaltningsplan, retningslinjer fra styret eller presidens (tidligere tilsvarende vedtak) entydig avgjør hva som skal bli utfallet. Saker som gir varige inngrep/ eller effekter, eksempelvis byggesaker og andre terrenginngrep, er ikke kurante.

Denne saken behandles av Sølen verneområdestyre.

Verneformål og verneforskrift

Omsøkt tur vil foregå i sin helhet innenfor Sølen landskapsvernområde.

Landskapsvernområdet ble opprettet ved kongelig resolusjon av 18. februar 2011 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Verneformålet

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende. Videre er formålet med vernet å ta vare på:

- Sølenmassivet som et karakteristisk landskapselement
- Biologisk mangfold
- kulturminner

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften

Jf. § 3 i verneforskriften for landskapsvernområdet heter det: *«I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Det legges vekt på den samlede virkningen av tiltaket i området.»*

Videre står det i § 3, punkt 1.1. at området er vernet mot inngrep eller tiltak som i vesentlig grad kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter. Her er nevnt en rekke eksempler på inngrep som i utgangspunktet er forbudt som oppføring av varige eller midlertidige innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av stier, løyper og lignende.

Jf. verneforskriftens § 3, pkt. 1.3.g kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til opparbeiding og merking/skilting av nye turstier og løyper. Forvaltningsmyndigheten kan også jf. verneforskriftens § 3, pkt. 4.3. av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner legge om eller kreve fjernet merking av stier eller løyper. Ved omlegging eller etablering av nye stier eller løyper skal hensynet til verneformålet og prinsippet om kanalisering av ferdsel være retningsgivende, for eksempel kanalisere ferdsel bort fra et sårbart område til et område med større tåleevne.

§ 3, pkt. 4.1. så skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

§ 3 pkt. 4.2. Ikke motorisert ferdsel som kan skade naturmiljøet: «Former for ferdsel og organisert ferdsel som ikke skjer til fots og som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Kulturminner skal ikke skades eller ødelegges jf. § 3, pkt. 7.1.

Forvaltningsplan og besøksstrategi

De senere årene har det vært en endring i bruken av naturen i friluftslivssammenheng. Og det er grunn til å tro at fremtidens friluftsliv vil bli mer mangfoldig og variert. I stadig større omfang tilbys også organiserte turer og faste leirplasser. Utviklingen gjør imidlertid at det er særlig viktig å regulere eller unngå aktiviteter som kan medføre vesentlig slitasje på vegetasjon eller forstyrrelser av dyrelivet i verneområdene. Friluftsloven og allemannsretten gjelder i verneområdene og ferdsel til fots er som hovedregel tillatt i verneområdene. Utgangspunktet er at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til verneverdiene.

Jf. forvaltningsplanen så er vernebestemmelsene ikke til hinder for hensynsfull og varsom ferdsel til fots og på ski. Det skal være mulig innenfor landskapsvernområdet å tilrettelegge for organisert ferdsel innenfor rammen av verneformålet. Reiselivet skal være bærekraftig og miljøtilpasset slik at det gir minst mulig slitasje og forstyrrelse.

Avgjørende for om aktiviteten er tillatt/søknadspliktig er virksomhetens virkning på verneverdier, landskap og elementer som kan ha betydning for landskapsbildet og ikke om virksomheten er kommersiell eller ikke. Aktiviteter fra store grupper, eventuelt hyppige gjentakelser fra mindre grupper i samme område, kan komme i konflikt med verneformålet. Over tid kan belastningen bli for stor og tilrettelagte tilbud kunne komme i konflikt med verneformålet.

Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje, forstyrrelser på fugle- og dyrelivet og skader på kulturminner i landskapsvernområdet som gjør at noen ferdselsformer, organiserte opplegg og store arrangementer er søknadspliktig.

Dersom det er usikkerhet om en aktivitet kan skade naturmiljøet og da være søknadspliktig, anbefales det å ta kontakt med forvaltningsmyndigheten. For å gjøre en vurdering av om en aktivitet kan skade naturmiljøet er det nødvendig med en oversikt over omfanget av aktiviteten, områdebruk og tidsrom. Oversikt og kontroll over større arrangement og organisert bruk kan derfor virke forebyggende mot skader på naturmiljøet. Forvaltningsmyndigheten vil være mer positiv til aktiviteter og tiltak som er reversible og som har liten tilrettelegging og som ikke medfører økning i motorisert ferdsel.

Gjennom søknadsplikt sikres det også dialog mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten. Det kan stilles vilkår som gjør at verneverdiene ivaretas og forvaltningsmyndigheten kan formidle informasjon om verneverdier, sårbare områder og perioder og styre aktiviteten i tid og rom.

Forvaltningsplanen har et temakart ferdsel som viser godkjente merkede stier og skiløyper. Målet er at løypenettet vinterstid skal ligge i randsonen til verneområdet og at det ikke skal tas hull på nye, urørte områder. Organisert ferdsel til fots og på ski bør følge merkede stier og skiløyper så ikke naturmiljøet blir skadelidende.

Jf. forvaltningsplanen er det et mål om først og fremst tilrettelegge for ferdsel og aktivitet som gjøres for å sikre naturkvalitetene innenfor landskapsvernområdet. Samtidig skal tilretteleggingen sikre allmennheten tilgang til å drive naturvennlig og enkelt friluftsliv uten at det går på bekostning av natur – og kulturverdiene. Det er ønskelig med naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv som gir minst mulig miljøbelastning, medfører minst mulig inngrep og som ivaretar kvaliteten på friluftsopplevelsen. Det er også viktig at tilretteleggingen ikke reduserer naturopplevelsen eller fører til konflikt mellom ulike brukerinteresser som for eksempel friluftsliv og rendalsren. Det kan oppstå konflikter mellom organisert ferdsel og de som ønsker stillhet og ro.

All merking, skilting og tilrettelegging skal avklares med forvaltningsmyndigheten og være forankret i helhetlig plan for informasjon og tilrettelegging som forankres i besøksstrategien for landskapsvernområdet som er under utarbeidelse. I besøksstrategien er det også under utarbeidelse oppdaterte retningslinjer for organisert ferdsel i verneområdet.

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, kulturminner og dyreliv.

Naturmangfoldlovens §§ 8-12

Inngrep og tiltak innenfor landskapsvernområdet må vurderes etter verneforskriften for området og reglene i naturmangfoldloven. Ifølge naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal gå fram av beslutningen.

Naturmangfoldlovens § 48

Det heter i naturmangfoldlovens § 48 at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene i naturvernområder dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhets hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Ifølge rundskriv fra Miljødirektoratet av 2014 er det i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene som omfattes av denne bestemmelsen.

Presedens

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen. Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden. Dette avhenger primært av antall saker hvor likebehandling tilsier at

dispensasjon vil måtte gis. Sannsynligheten varierer på en skala fra lite sannsynlig til svært sannsynlig. For det andre knytter vurderingen seg til konsekvensene for verneområdet av at de lignende sakene får samme utfall. Disse konsekvensene varierer på en skala fra lite alvorlige til svært alvorlige. Momenter ved vurdering av sannsynlighet for at et vedtak vil skape presedens vil blant annet kunne være hvor mange andre som vil kunne søke om samme tiltak, om det er spesielle forhold knyttet til saken som tilsier at den kan særbehandles og om tiltakstypen er behandlet i forvaltningsplan med klar avgrensning av hva som kan tillates.

Momenter ved vurdering av hvilke konsekvenser det kan få om vedtaket danner presedens, vil blant annet kunne omfatte hva slags vernekategori det er tale om, hva slags verneformål det er tale om og hvor stort / omfattende tiltaket. Om søker har spesielle behov for å gjennomføre tiltaket, kan dette skille saken fra andre lignende saker og dermed redusere faren for presedensvirkninger.

Vurdering

Naturmangfoldlovens § 8

I naturmangfoldlovens § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt som det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om artes bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Verneområdeforvalter mener med bakgrunn i naturfaglig utredninger som ble utarbeidet som en del av verneplanprosessen og sårbarhetskartlegginger i forbindelse med besøksstrategi for området å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av den omsøkte tiltaket, slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Tiltaket er sjekket ut i forhold til naturbase, artskart og sensitive arstdata.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden og forvaltningsmyndigheten ønsker jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet å være forsiktig med å åpne opp for økt organisert ferdsel i sårbare områder og tidsrom og bruk av hundespenn vinterstid i områder som ikke har løyper i dag. Det er under utarbeidelse en besøksstrategi med oppdaterte retningslinjer for organisert ferdsel i området.

Sølen landskapsvernområde er et stort og tilnærmet urørt naturområde med et egenartet landskap med store naturkvaliteter og opplevelsesverdier; Sølenmassivet med omkringliggende åpne landskapsrom i fjellviddelandskapet, kvartærgeologiske verdifulle landskapsformer og forekomster, biologisk mangfold og store kulturminneverdier. Store deler av landskapsvernområdet ligger mer enn 1 km fra tekniske inngrep. Store deler av landskapsvernområdet ligger også innenfor geologisk arv. Området er også svært viktig friluftslivsområde med mange opplevelseskvaliteter

Innenfor landskapsvernområdet er det blant annet 7 våtmarksområder som utmerker seg med et rikt fugleliv og flere rødlistearter. Det er også gjennomført en sårbarhetskartlegging

av rovfugl og ugler som viser flere lokaliteter det er viktig å ta vare på og hvor man må unngå tiltak som øker ferdselen i området fra senvinter og utover våren, spesielt i hekkeperioden. Rendalsren har store deler av sine viktigste helårs- og vinterbeiter og kalvingsområder, samt viktige trekkveier innenfor landskapsvernområdet. Jf. sårbarhetskartlegginger utført av blant annet NINA og Fjelldriv AS så er rendalsren sårbar for økte forstyrrelser, inngrep, fragmentering og tap av leveareal som kan føre til langvarige unnvikelseeffekter, økt stress og som kan være en utfordring for framtidig mattilgang, reproduksjon og overlevelse.

Arealendringer er den faktoren som påvirker flest arter. I tillegg kan klimaendringer føre til høyere temperaturer, mer ekstremvær o.l. som kan endre leveforholdene og mattilgangen for mange arter. Generelt er fugle- og dyrelivet spesielt sårbart vinterstid og er i stor grad avhengig av fred og ro for primært å overleve og sekundært for å bygge opp kondisjon for reproduksjon. Videre er det sårbart på vårvinter og vår i kalvings-, hekke – og yngletida. Rendalsren er også sårbar i forhold til å opprettholde trekk korridorer mellom beiteområder, tilgang på gode beiteområder hele året og avkjølingsområder sommerstid. Spesielt viktig er det å opprettholde trekkene på øst og vestsiden av Sølenmassivet.

Naturmangfoldlovens § 10

I henhold til naturmangfoldlovens § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

I landskapsvernområdet er det en overordnet målsetting å unngå nye inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapet som helhet og elementer i landskapet som landskapsformer, geologiske forekomster og biologisk mangfold og som kan være en trussel mot de natur- og kulturverdier som vernet er ment å ivareta.

Verneområdestyret anser det som viktig at en i størst mulig grad unngår aktiviteter som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på vegetasjon og kulturminner. Det er en stor risiko for at den samlede belastningen på økosystemet blir så stor at den får negative konsekvenser for naturmiljøet. Det er viktig å være bevisst på at tilsynelatende små og uvesentlige tiltak og inngrep som gjennomføres over en rekke år samlet sett kan innebære endringer som kan prege landskapet på en uheldig måte. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet og det er viktig å motvirke bit – for bit – svekkelse av naturmangfold og gradvis fragmentering av arters leveområder. Vurdering av samlet belastning er derfor viktig for opprettholdelse av økosystemfunksjoner og gjøre økosystemene robust og i stand til å møte ulike påvirkninger. Vurdering av samlet belastning skal også foretas i forhold til enkeltarter og enkeltnaturtyper. Store og omfattende inngrep og ombygginger, økt motorisert ferdsel og økte forstyrrelser vil derfor kunne være i strid med verneformålet.

Dagens bruk av området

Brukerundersøkelsen gjennomført av NINA viser at Sølen området har en stor andel med lokal tilknytning, mange dagsturister og majoriteten bedriver enkelt friluftsliv i form av tur- og/eller høstingsfriluftsliv. Det anbefales at verneområdeforvaltningen har en føre-var

holdning i forhold til nye former for friluftsliv som kite, MTB, hundekjøring mv. da slike ferdselsformer har et større forstyrrelsespotensiale for dyrelivet enn tradisjonelle ferdselsformer. Forvaltningen må tenke gjennom at besøkstrykket antagelig vil øke framover. Befolkningsøkning og mangel på urørte naturområder vil bidra til at trykket øker i de områdene som er igjen.

I randsona til verneområdet er det et stort antall hytter som medfører mye ferdsel inn i området og det er også en stor tomtereserve for fritidsbebyggelse her som på sikt kan medføre enda mer ferdsel enn i dag. I tillegg er det innenfor Sølen landskapsvernområde et stort antall bygninger (setrer og hytter). Det er også en del utleie av setrer, hytter og buer i området i forbindelse med jakt, fiske og friluftsliv. Det er relativt lite organisert ferdsel, men noe aktivitet i form av organiserte rideturer, pack-raft, kajakk- og kanoutleie. Det har noen somre vært arrangert organiserte fotturer til Flytoppen. I tillegg søker Rendalen IL hvert år om oppsetting av Ti på topp turer og poster på Stolpejakten sommerstid. Femundløpet (hundeløp) arrangeres i februar hvert år og traseen som benyttes kommer på østsiden av Sølensjøen og krysser fjellområdet på nordsiden av landskapsvernområdet gjennom Vesle Sølensjø NR og følger Nordre Sølendalsveien fram til Søvollen.

Ferdselen i området er på et høyt nivå sommerstid innover til Fiskevollen og i området rundt Mefurua/Vesle Sølenskarret er sårbart i forhold til renstrekk som går her. Det meste av ferdselen vinterstid foregår i oppkjørte skiløyper med utgangspunkt i hyttefeltene og i randsonen av verneområdet. Det kjøres en liten runde med skiløyper ut fra Fiskevollen i vinter – og påskeferie. I tillegg gis det mange dispensasjoner til nyttetransport med skuter innover til hytter og setrer i landskapsvernområdet. Spesielt mange dispensasjoner er det langs sommerbilveien fra Veslesetra til Fiskevollen.

Vinterstid er det også påvist en del ferdsel mot Sølentoppen/toppturer, men avhengig av føre- og værforholdene senvinters i ferier og helger, samt enkelte helger tidligere på vinteren. Det meste av toppturaktiviteten kommer med utgangspunkt i vinterbrøyta parkeringsplass på Gravåsen og fra hyttefeltene langs fv. 217. Men på senvinteren og rundt påsketider er det også en del ferdsel ut fra hytter og setrer innover langs veien mellom Veslesetra – Fiskevollen og spesielt ved gode føreforhold.

Naturverdier

Landskapsvernområdet utgjør om lag 25 % av leveområdet for rendalsren som er en viktig symbolart for fjellområdets kvaliteter. Rendalen Østfjell har store villmarkspregede områder, som er et levende kulturlandskap hvor reinen er en drivende faktor i økosystemet. Reinens tilstedeværelse og beitetrykk er viktig for å begrense gjengroing i fjellet, den bidrar å forme landskapet slik det er, kultur og som grunnlag for lokal verdiskaping.

Rendalsren har ujevn balanse mellom årsbeitene. Sommerbeitene er knapphetsfaktoren for produksjonen. Rendalsren har vinterstid sitt kjerneområde rundt Sølenmassivet. Områdene fra fv. 217 nordover og vest for Sølndalen. Ved nordlige vindretninger bruker den områdene

helt nord til Bete og Gråhøgda mer. Kalvingsområdene endrer seg en del over tid. De siste årene fra Misterfløyet til Sølendalen og til Sølenmassivet. Ren er ekstra sårbar for forstyrrelser i perioden før, under og etter kalving i die og parringsperioden.

Selv om det i utgangspunktet er gode vinterbeiter i området så handler det om hva som er tilgjengelige beiter. Vinteren er knapphetsperiode for reinen og klima – og værforholdene bestemmer hvordan områdene brukes og hvilken strategi reinen må velge. For å tilpasse seg klimaendringene vil reinen være avhengig av fleksibilitet i bruk av arealene og store nok arealer til enhver tid. Det hjelper ikke at beitene potensielt finnes hvis reinen ikke vil bruke dem. Reinens beiter kan være utilgjengelige pga klimatiske forhold, men også på grunn av inngrep, ferdsel og forstyrrelser som fører til mindre arealer og lavere beiteopptak. Et reinområde med gode beiteforhold og god beitebalanse vil ha større bufferevne overfor inngrep og forstyrrelser enn et mindre godt område. NINA har nylig gjennomført en kartlegging som vil kunne gi viktig kunnskap om beiteforholdene framover.

Jf. sårbarhetskartleggingene gjennomført av NINA og Fjelldriv AS så er den funksjonelle utnyttelsen av landskapets ressurser gjennom året er helt avgjørende for en bærekraftig reinsbestand (beiteslitasje, kondisjon, antall dyr, avkastning osv.). Selv om rendalsren ikke inngår i de 23 villreinområdene i Norge så deler reinen leveområde med Tolga Østfjell villreinområde og reinen har funksjon og bruk av landskapet, fluktavstand, samt jaktutøvelse som for villrein. Jf. arbeidet med kvalitetsnorm for villrein så er det to viktige indikatorer i forhold til menneskelig ferdsel; funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer. Begge disse forholdene er relevante for rendalsren og inngår i sårbarhetsvurdering av området.

De er klare på at det er viktig at forvaltningen er «føre var» og legger godt til rette for å styre de nye aktivitetene til områder med minst sårbarhet. Sølen kan bli mer attraktiv framover, i første rekke i form av toppturer til Sølenmassivet. NINA foreslår derfor at ferdselen for topptur følger nåværende traseer langs en nord – sør akse – fra Gravåsen som er gunstigst med tanke på reinens trekk langs Sølenmassivet på øst- og vestsiden. Ferdselen nord for Midtre toppen er i dag såpass begrenset at det ikke utgjør noen barriere for bruk av de gamle trekkveiene over massivet. Det er likevel viktig at det ikke etableres ferdselsbarrierer for reinen som går i øst-vest regning, og de anbefaler at forvaltningen ikke stimulerer til lange toppturer fra Sølenstua eller Sølenhytta.

Området Mefurua – Vesle Sølenskaret og stien på sørsiden av Sølen fra Mefurua har en sentral beliggenhet i forhold til mange viktige funksjonsområder for reinen i området, både vinter, vår og sommerbeiteområder og det er også trekkleier i nord -sør gående retning ved Mefurua. Her ligger også det unike rusefangstanlegget som indikerer renstrekk langt tilbake i tid. I denne lokaliteten er det i dag nesten utelukkende ferdsel sommerstid og det er i dag fredelige områder her når de viktige vinterbeitene er i bruk, med unntak av skutertrafikk inn til hytter og setrer langs fjellveien i området. Omfanget av bruk av området i ferier og helger vinterstid antas av NINA å ha et lavt nivå, men det finnes ikke registreringer som kan bekrefte

dette. De vurderer forstyrrelsene på rein til å være størst sommerstid, men ferdselen er likevel på et såpass lavt nivå på stier og terrenget at forstyrrelseseffekten vurderes å være ganske lav enda. NINA anbefaler at det innhentes mer kunnskap om ferdsel vinterstid i dette området, da denne vil foregå i viktige kjerneområder for reinen vinter og vår.

Forvaltningsmyndigheten vet at det er mye ferdsel med nyttetransport med skuter å sommerbilveien fra rundt vinterferietid, i påska og utover til sist i april hvis snøforholdene er bra. Det vil og si at det er mye folk i fjellet på setrene og hyttene, men vi vet for lite om hvor folk beveger seg i terrenget.

Området rundt Sølvenmassivet er viktig vinterstid for rendalsren. Ettersom vi vet at renen har syklisk bruk gjennom året og mellom år så ønsker vi å vise forsiktighet med å åpne opp for økt organisert ferdsel i viktige deler av leveområdet og i sårbare tidsrom. De alternative traseene de i første omgang søkte om ligger i uberørte områder hvor det ikke er tilrettelagt noe i dag. Femundløpet har kun tillatelse til oppkjøring av traseen fram til ca. 20. februar av hensyn til fugle- og dyrelivet, og det er ikke ønskelig å få en økt ferdsel i det området i mars-april da dette er mye brukt kalvingsområde. Tidsrommet mars og april er ekstra sårbart i forhold til kalving, hekke – og yngletid. Men ettersom det i dag gis dispensasjoner for nyttetransport med skuter inn til Fiskevollen og Mefurua i dette tidsrommet så ser vi at det kan gis dispensasjon med hundespenn for denne vinteren. Utfordringen er muligens at hundespenn som oppholder seg på Mefurua over noen dager kan føre til økte forstyrrelser nært viktige vinterbeiteområde, viktige renstrek og nært kalvingsområde. Det blir viktig å ta hensyn til det ved turer ut fra Mefurua på ski/truger under oppholdet og dialog med forvaltningsmyndigheten i forkant. Dette er momenter som må vurderes nærmere i retningslinjer for organisert ferdsel i besøksstrategien og ved eventuelle søknader framover.

Jf. forvaltningsplanen er det viktig å se området som en helhet og den samlede påvirkningen av ferdsel i forhold til hva området tåler av aktivitet. Hundekjøring er en aktivitet som hadde et begrenset omfang under arbeidet med forvaltningsplanen. Hundekjøring er aktivitet ser ut til å ha økt de senere årene. Det er anlagt hundekjøreløyper sør for fv. 217 som er i samme området som skuterleden også går i dag. Deler av Femundløpstraseen har også økt bruk i perioder av året. Ved bruk av hundespenn så kommer man seg lengre inn i fjellet på kortere tid, øker aksjonsradiusen på turene i forhold til på ski.

Det foreslås en tredelt besøkstrategi hvor man skjermer de mest sårbare og mest villmarkspregede områdene til det beste for dyrelivet – men også ivareta opplevelsesverdier for de som ønsker å oppleve mer villmarkspregede områder, kanalisere ønsket ferdsel i randområdene og der det er minst sårbart. I tillegg er det viktig å jobbe med god dialog og informasjon. Informasjon om reinen, dens arealbruk og sårbarhet for forstyrrelse vil være viktig for å legge til rette for hensynsfull ferdsel.

Summen av all infrastruktur og ferdsel i området kan medføre arealunnvikelse og være en viktig trekkhindring for viktige beiter. Tidspunkt for ferdsel er svært viktig. I arbeidet med

besøksstrategi vil fokus på god landskapsflyt gjennom året kunne være en god tilnærming ved at en unngår særlige sårbare områder i sårbare perioder.

Det blir viktig at de faglige vurderingene av blant annet forstyrrelser på dyre- og fuglelivet blir gjort ved alle typer organisert ferdsel. Ved å åpne opp for mer ferdsel i områder som i dag er ganske uberørte, samt knytte ferdselsårer sammen midt i dette sårbare vinterbeite – og kalvingsområdet, medfører nye barrierer og økte forstyrrelser på ren som igjen vil innskrenke leveområdet og overlevelsesnivåen.

Innspill fra Renselskapet er at tidsrommet mars og april er sårbart, tett opp mot kalving. Det er summen av all ferdsel som er en utfordring. Når det gjelder organiserte turer/ det kommersielle leddet, så er det mulig å lage rammer for den aktiviteten, i motsetning til allmenn ferdsel. Utfordringen er om det kommer flere nye aktører i tillegg, da vil utfordringen bli større. De påpeker at det er viktig med dialog i forkant av turen slik at det er mulig å påvirke ferdselen, samt evaluere etterpå. Aktiviteten bør kun gis et forsøksår og ikke en generell tillatelse.

Oppsummering/konklusjon

Jf. arbeidet med besøkstrategi og retningslinjer for organisert ferdsel så anbefales det ikke nye traseer med hundespenn i området. Denne typen aktivitet bør foregå i randsonen til verneområdene og utenfor vinterbeiteområdet til rendalsren. Det er grunn til å tro at et hundespenn skremmer ren mer enn en skiløper og på grunn av større aksjonsradius/hastighet er skremmepotensialet større. Man kan også se for seg at ren instinktivt kan oppfatte hund som ulv og bli mer skremt enn av mennesker. Rendalsren har årlig erfaring med å bli skremt og jaget av ulv, senest nå i vinter hvor ren klumpet seg oppe i Sølenmassivet gjentatte ganger.

På bakgrunn av at besøksstrategiplanen og retningslinjene for organisert ferdsel er under utarbeidelse og ikke vedtatt gis det tillatelse til inntil tre organsierte turer med inntil 6 hundespenn vinteren 2024 langs sommerbiveitraseen mellom Veslesetra og Mefurua. De andre turforslagene ut fra Mefurua avslås med bakgrunn i at det ikke er ønskelig å øke ferdselen inn i urørte og sårbare områder for dyre- og fuglelivet. Det er spesielt viktig å ta hensyn i mars og april når det nærmer seg kalving og det oppfordres til å gjennomføre eventuelle turer på ski- og truger med utgangspunkt fra Mefurua til andre områder enn mot Ørsjøene, Vesle Sølen og nordsiden av Sølen og at det er dialog med forvaltningsmyndigheten i forkant i forhold til hvor reinen står. Videre er det viktig å holde veldig god avstand om det skulle oppdages ren i nærheten. Det vil også være naturlig at antall turer med skuter inn til hyttene begrenses tilsvarende det antall turer som tas med hundespenn, slik at den samlede belastningen med ferdsel og forstyrrelser i Meufuraområdet ikke blir for stor.

Verneområdestyret har fokus på presedensvirkning og presiserer at det kun gis tillatelse for en sesong inntil det er gjort en endelig vurdering av rammene for organisert ferdsel med blant annet hundespenn i verneområdet.

Naturmangfoldlovens § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver får liten relevans i denne sammenhengen, hvor tiltakene ikke vurderes å føre til miljøforringelse av betydning. Ifølge naturmangfoldlovens § 12 skal det tas utgangspunkt i de mest miljøforsvarlige driftsmetodene og teknikkene, samt lokalisering av tiltaket, for å oppnå de beste resultatene. Det vises til vilkår om lokalisering i innstillingen til vedtak og det anses ikke at en tur i 2024 langs beskrevet trase påvirker verneverdiene nevneverdig så lenge det er god dialog mellom søker og forvaltningsmyndighet i forkant og at det ikke åpnes opp for årlige turer med hundespenn innover uten at det er forankret i besøkstrategi og retningslinjer for organisert ferdsel.

Etter en samlet vurdering foreslår verneområdeforvalter å delvis innvilge søknaden med vilkår for inntil tre turer med inntil 6 hundespenn vinteren 2024. Den organiserte ferdselen evalueres og det gjøres en grundig vurdering av den samlede belastningen med ferdsel i området i tid og rom i arbeidet med besøksforvaltning framover.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/14157-5

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 19.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	8/2024	27.02.2024

Fuggdalen NR - Sølen LVO - klage på vedtak - dispensasjon - motorferdsel - snødekt mark - Fuggsjøen og Fuggvollen - Knut Fure

Innstilling fra forvalter

Sølen verneområdestyre innvilger klagen med vilkår og det gis dispensasjon fra verneforskriften for Fuggdalen naturreservat, § 3 punkt 4 for bruk av snøskuter vinteren 2023/2024 og 2024/2025 for transport av bagasje og utstyr til husvære ved Fuggvollen med gbnr. 11/10 og ved Fuggsjøen med gbnr: 13/64. I denne vurderingen er det lagt vekt på at det ikke er veiadkomst verken sommer eller vinter til husværene og at bruk av snøskuter på frossen og godt snødekt mark i miljømessig sammenheng er den gunstigste løsningen for nødvendig nyttetransport til området. Tillatelsen er begrenset til inntil 5 turer pr. vintersesong, da en i andre tilsvarende saker innenfor Fuggdalen naturreservat har innvilget inntil 5 turer pr. vinter.

Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder for Knut Fure for bruk av snøskuter for transport av brensel, materialer, utstyr og proviant til husvære ved Fuggvollen med gnr/bnr. 11/10 og ved Fuggsjøen med gbnr: 13/64 for vinteren 2023/2024 og 2024/2025.
- Tillatelsen gjelder for søker og nærmeste familie (ektefelle/samboer eller barn) for en skuter av gangen. Det er kun tillatt med nyttetransport og slede skal være tilkoblet. Det kan unntaksvis kjøres uten slede under vanskelige snøforhold, hvor det må kjøres opp et spor for å komme fram med slede med utstyr.
- Transporten skal følge trase fra Lomnes til Lomnessetra og videre sørover til husvære ved Fuggsjøen og Fuggvollen eller alternativt trase opp fra gården jf. kart. Det skal tilstrebes å benytte samme trase for alle som har dispensasjon i dette området.
- **Dispensasjonen gjelder fram til 30. april 2025 for inntil 5 turer (tur og retur) pr. sesong.**

- Kjøring skal begrenses til et nødvendig minimum.
- Kjøringen skal være avsluttet innen 30. april hvert år.
- Kjøringen kan bare utføres på frossen og godt snødekt mark eller is.
- All kjøring skal skje på en hensynsfull måte slik at skader på vegetasjon og forstyrrelser av dyrelivet, især rendalsren, unngås.
- Det skal føres kjørejournal som viser datoer og strekninger for kjøringen. Denne skal fylles ut **før** kjøringen finner sted. Kjørejournalen skal sendes Sølen verneområdestyre innen 31. mai hvert år. Ny kjørejournal sendes ut foran hver sesong.
- Dispensasjon og kjørejournal skal medbringes under transportene.

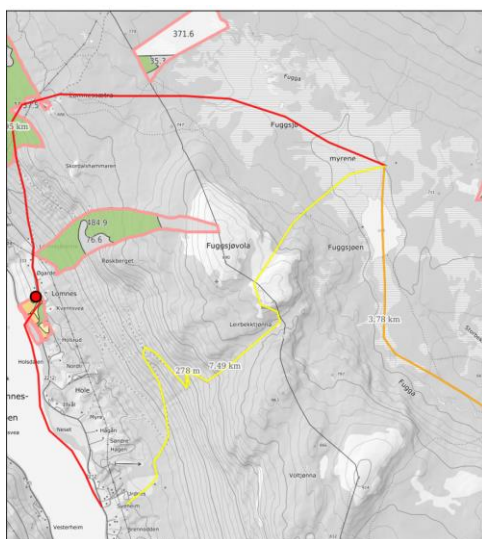
--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Knut Fure om dispensasjon for motorferdsel på snødekt mark – transport av utstyr i forbindelse med utleie – Fuggsjøen og Fuggvollen, 05.11.2023
- Fuggdalen NR - Delegert vedtak – dispensasjon – motorferdsel – snødekt mark – transport av utstyr til hytter ved Fuggsjøen og Fuggvollen, 16.01.2024
- Klage på vedtak fra Knut Fure, datert 26.01.2024 (Vedlegg 1)

Saksopplysninger

Søker har sendt klage på delegert vedtak av 16.01.2024 vedrørende dispensasjon for motorferdsel på snødekt mark for transport av utstyr i forbindelse med utleie inn til Fuggsjøen gbnr. 13/64 og Fuggvollen gbnr. 11/10. Begge husværene ligger innenfor Fuggdalen naturreservat og det var inntegnet to traseer i søknaden jf. kart under. Det ble søkt om 20 turer i perioden 01.12.2023 – 01.05.2027. Det ble og presiseret i søknaden at det ikke er persontransport.

Følgende vedtak ble fattet delegert 16. januar 2024:

Sølen verneområde styre ved verneområdeforvalter finner å kunne innvilge deg dispensasjon fra verneforskriften for Fuggdalen naturreservat, § 3 punkt 4 og fra verneforskriften for Sølen landskapsvernområde, § 3, punkt 5.1, for bruk av snøskuter vinteren 2023/2024 og 2024/2025 for transport av bagasje og utstyr til husvære ved Fuggvollen med gbnr. 11/10 og ved Fuggsjøen med gbnr: 13/64. I denne vurderingen er det lagt vekt på at det ikke er veiadkomst verken sommer eller vinter til husværene og at bruk av snøskuter på frossen og godt snødekt mark i miljømessig sammenheng er den gunstigste løsningen for nødvendig nyttetransport til området. Tillatelsen er begrenset til inntil 5 turer pr. vintersesong, da en i andre tilsvarende saker innenfor Fuggdalen naturreservat har innvilget inntil 5 turer pr. vinter.

Følgende vilkår er knyttet til dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder for Knut Fure for bruk av snøskuter for transport av brensel, materialer, utstyr og proviant til husvære ved Fuggvollen med gnr/bnr. 11/10 og ved Fuggsjøen med gbnr: 13/64 for vinteren 2023/2024 og 2024/2025.
- Tillatelsen gjelder for søker og nærmeste familie (ektefelle/samboer eller barn) for en skuter av gangen. Det er kun tillatt med nyttetransport og slede skal alltid være tilkoblet.
- Transporten skal følge trase fra Lomnes til Lomnessetra og videre sørover til husvære ved Fuggsjøen og Fuggvollen eller følge sommerbilveitraséen fra Fv. 217 på Fuggdalsveien og derfra Geitlaugmyra til Storbekken og over til Fuggvollen. Det skal tilstrebes å benytte samme trase for alle som dispensasjon i dette området.
- **Dispensasjonen gjelder fram til 30. april 2025 for inntil 5 turer (tur og retur) pr. sesong.**
- Kjøring skal begrenses til et nødvendig minimum.
- Kjøringen skal være avsluttet innen 30. april hvert år.
- Kjøringen kan bare utføres på frossen og godt snødekt mark eller is.
- All kjøring skal skje på en hensynsfull måte slik at skader på vegetasjon og forstyrrelser av dyrelivet, især rendalsren, unngås.
- Det skal føres kjørejournal som viser datoer og strekninger for kjøringen. Denne skal fylles ut **før** kjøringen finner sted. Kjørejournalen skal sendes Sølen verneområde styre innen 31. mai hvert år. Ny kjørejournal sendes ut foran hver sesong.
- Dispensasjon og kjørejournal skal medbringes under transportene.

Dette vedtaket er truffet med hjemmel i verneforskriften for Sølen landskapsvernområde, § 3, punkt 5.3.a og § 5, punkt 3 i verneforskriften for Fuggdalen naturreservat. Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningslovens § 28. Klagefristen er **3 uker** fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Sølen verneområde styre.

Klagen på vedtaket ble mottatt 26. januar 2024.

I klagen er det to punkter som søker trekker fram som er oppsummert her: (Se hele klagen i vedlegg 1)

Fra vilkårene, sitat: «.....og slede skal alltid være tilkoblet.»

Søker argumenterer med at det kan være behov for å kjøre opp spor uten slede for å komme fram.

Det andre punktet det klages på er traseene det er innvilget dispensasjon til å følge:

«Kjøring via fv 217 er ikke aktuelt for meg fordi det inkluderer opplasting på bilhenger, lang kjøring med bil, og dessuten er det flere vanskelige punkter å krysse inn mot Fuggvollen pga åpne bekker/bekkekløfter. Da gjenstår kjøring via Lomnes til Lomnesetra, som eneste alternativ. Dette er greit så lenge kommunal veg opp til Lomnes er snølagt. Men den kan ofte bli bar litt ut i mars. Da må jeg i tilfelle lesse opp skuter på bilhenger og kjøre til Lomnes. Dette er både upraktisk, lite miljøvennlig og burde være unødvendig når jeg fra tidligere har en trase direkte fra garden oppover via Fuggsjøvola. Denne traseen har jeg også fått tillatelse til å benytte helt inntil nå. Jeg ønsker at denne tillatelse skal gjelde også i neste periode.»

Det står i vedtaket: «Det gis ikke tillatelse til å kjøre inn over Fuggsjøvola, da det vil bli en ny trase i tillegg til de to som allerede benyttes. Det er ønskelig å samle kjøringen langs de samme traseene for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet,» Det er altså feil at dette er en ny trase. Jeg har brukt den i flere år etter å ha fått tillatelse forrige gang jeg søkte. Jeg kan ikke med min beste vilje forstå hva som menes med at «naturmangfoldet» blir skadelidende ved at jeg kjører den traseen noen få ganger pr vinter, med denne begrunnelse: Jeg har registrert følgende arter (se videre i vedlegg 1)

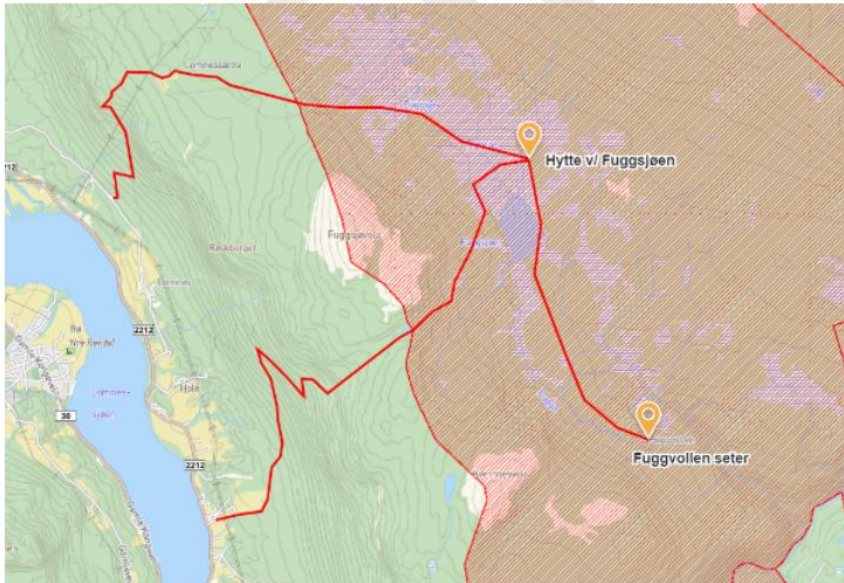
«Ingen av disse artene må kunne sies å være truet eller skadelidende av noen få turer med snøskuter! (Som de fleste andre fugler og dyr viser de også som regel liten frykt for motoriserte kjøretøy). Vegetasjon, sopp og lav blir også påvirket svært lite eller ingenting av snøskuterkjøring. Det samme gjelder insekter, reptiler og amfibier. Jeg tillater meg også å sitere en setning til fra saksutredningen: «Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøy og luftfartøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur». Ja, det er mye urørt natur på Fuggdalen. Men...dessverre går hovedflyrutene mellom nord og sørNorge rett over der! Og, en annen ting, som er enda verre, er at det rett som det er kommer jagerfly i svært lav høyde over akkurat dette området! Det er et forferdelig skremmende leven og bråk fra de flyene., så at dette er et karaktertrekk ved Fuggdalen stemmer dessverre ikke. Totalt sett blir det mindre støy i reservatet hvis jeg får kjøre via Fuggsjøvola, av den enkle grunn at denne traseen går gjennom en kortere strekning innen reservatet enn den via Lomnesetra! (Ellers vil jeg også tillate meg å påpeke at min skuter er en ganske så stillegående type.)»

Tidligere og nåværende dispensasjoner for motorferdsel på snødekt mark innenfor Fuggdalen naturreservat

Knut Fure fikk 15.12.2016 innvilget dispensasjon av Sølen verneområdestyre for motorferdsel på snødekt mark inn til hytte ved Fuggsjøen på trase fra Lomnes via Lomnesetra og sørøstover til hytte ved Fuggsjøen, en avstand på ca. 6 km. Dispensasjonen gjaldt for 4 sesonger t.o.m. 30.04.2020. Det er ikke tidligere innvilget dispensasjon fra verneforskriften for alternativ trase opp fra garden. Det er heller ikke registrert at søker har levert inn årlige kjørejournaler for kjøringen i denne perioden (2016-2020), som det ble stilt vilkår om i vedtaket. Det er heller ikke mottatt søknad for sesongene 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 innenfor Fuggdalen naturreservat for behandling etter verneforskriften.

Kommunen har derimot i denne perioden gitt dispensasjon med hjemmel i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag. Søker har også fra kommunen fått innvilget dispensasjon for inntil 5 turer pr. sesong i 4 nye år (2023-2027) langs traseene som er innmerket i kartet.

Kartet viser innvilget trase i rødt til hytte ved Fuggsjøen og Fuggvollen seter. Rødt skravert område er Fuggdalen naturreservat og kjøring her krever dispensasjon fra verneforskrifta.

Søknader om tillatelse til motorferdsel på snødekt mark må behandles etter to lovverk; etter motorferdselloven og tilhørende forskrift i kommunen og etter verneforskriften for Fuggdalen naturreservat hvor Sølven verneområdestyre er forvaltningsmyndighet. Det har her vært gjennomført to ulike praksiser i forhold til traseer, og normalt er verneforskriften strengeste lovverk.

I Fuggdalen NR er det få husvære (hytter og setre) og dermed også få søknader om dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med transport av materialer, brensel, proviant og utstyr. De som har fått innvilget dispensasjon innenfor naturreservatet etter vernetidspunktet har fått tillatelse fra to utgangspunkt. Til Fuggsjøen er det gitt tillatelse til å kjøre fra Lomnes opp lia langs kjørespor via Lomnessetra til Fuggsjøen. Til Fuggvollen er det gitt tillatelse å kjøre inn fra fv. 217, langs Fuggdalsveien og over Storbekken til Fuggvollen. Dette har vært gjeldende praksis, for å kanalisere transporten mest mulig langs færrest mulige traseer. Med bakgrunn i dette ble det gitt tillatelse til Knut Fure i januar 2024 til motorisert ferdseil på snødekt mark inn til Fuggsjøen og Fuggvollen fra disse to brukte utgangspunktene; Lomnes og fv. 217.

Hjemmelsgrunnlag

Søknaden er vurdert i henhold til

Naturmangfoldloven av 19. juni 2009

Verneforskrift for Fuggdalen naturreservat av 26. september 2008

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdeestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Innlandet fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013.

I møte for Sølen verneområdeestyre den 4. november 2021 ble det vedtatt at verneområdeforvalter, som er sekretariat for verneområdestyret, er delegert myndighet til å avgjøre saker i henhold til verneforskriften for Fuggdalen naturreservat og naturmangfoldloven i kurante enkeltsaker etter dispensasjonsbestemmelsene i forskriftene og etter naturmangfoldlovens § 48.

Klagen behandles av Sølen verneområdeestyre.

Verneformål, verneforskrift, naturmangfoldloven og forvaltningsplan

Det omsøkte tiltaket ligger innenfor Fuggdalen naturreservat som ble opprettet ved kongelig resolusjon av 26. september 2008. Formålet med fredningen er blant annet å bevare som helhetlig økosystem et barskogområde med ulike skogtyper, et nedbørfelt med myrer, vassdrag og omkransende snaufjell samt naturlig forekommende vann- og landlevende arter.

Jf. § 3 i verneforskriften, punkt 3 må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet. Jf. § 3, punkt 2 i verneforskriften så er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Motorisert ferdsel er forbudt. Jf. § 3, punkt 4. I verneforskriften for Fuggdalen naturreservat § 5, punkt 3 heter det imidlertid at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig snøskutertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer og hytter.

Naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt eller en spesiell naturtype som det er knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til. Utviklingen i naturreservater skal være mest mulig naturstyrt. Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøy og luftfartøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Det er derfor et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i slike biologiske naturreservater som Fuggdalen representerer så lite som mulig og begrense dette til det strengt nødvendige.

Vurdering

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)

I naturmangfoldlovens § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt som det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Verneområdeforvalter mener med bakgrunn i naturfaglig registrerings- og sammenstillingsmateriale som ble utarbeidet som en del av verneplanprosessen og registreringer i naturbase å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av den omsøkte kjøringen, slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Det legges derfor ikke særlig vekt på naturmangfoldlovens § 9 (føre- var-prinsippet). Det er registrert en rekke lav innenfor naturreservatet. Det er ikke tillatt å foreta inngrep på døde eller levende trær. Naturreservatet er viktig del av leveområdet for Rendalsren, og det er viktig at ferdsel i området hensyntar den. Det settes vilkår om siste kjøredag til 30. april hvert år av hensyn til dyre- og fuglelivet. Det er også registrert en tiurlek sørøst for Lomnessetra og kjøring må skje utenfor denne.

Samlet belastning (§10)

I henhold til naturmangfoldlovens § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Verneområdestyret anser det som viktig at en i størst mulig grad unngår aktiviteter som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på vegetasjon og kulturminner. Det er en stor risiko for at den samlede belastningen på økosystemet blir så stor at den får negative konsekvenser for naturmiljøet. Det er viktig å være bevisst på at tilsynelatende små og uvesentlige tiltak og inngrep som gjennomføres over en rekke år samlet sett kan innebære endringer som kan prege landskapet på en uheldig måte. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet og det er viktig å motvirke bit – for bit – svekkelse av naturmangfold og gradvis fragmentering av arters leveområder. Vurdering av samlet belastning er derfor viktig for opprettholdelse av økosystemfunksjoner og gjøre økosystemene robust og i stand til å møte ulike påvirkninger. Vurdering av samlet belastning skal også foretas i forhold til enkeltarter og enkeltnaturtyper. Store og omfattende inngrep og ombygginger, økt motorisert ferdsel og økte forstyrrelser vil derfor kunne være i strid med verneformålet.

Innenfor Fuggdalen naturreservat er det et mindre antall bygninger (setrer og hytter). Innenfor Sølen landskapsvernområde er det totalt et stort antall bygninger (setrer og hytter). En betydelig andel av disse har høy bruksfrekvens, som generer et høyt transportbehov. Bruken av bygningene generer behov for regelmessig transport av brensel, materialer, utstyr og proviant. Ingen av bygningene har adkomst via brøytet vei vinterstid, men et betydelig antall av bygningene i landskapsvernområdet har bilveiadkomst i barmarksesongen. Det er en overordnet målsetting å begrense omfanget av motorferdselen

i utmark til det aller nødvendigste av nyttetransport. Bruk av bil på eksisterende bilveier i barmarksesongen vil redusere behovet for motorferdsel vinterstid.

Med det store antallet bygninger som finnes i landskapsvernområdet vil det totale antallet snøskutertransporter i dette fjellområdet kunne bli svært stort, dersom det ikke fastsettes rammer for kjøringen. Det vil kunne komme i konflikt med økologiske verdier knyttet til Sølenområdet og verdiene området har for friluftsliv og landskapsopplevelse, jf. også formålsparagrafen. Motorisert ferdsel vil kunne virke forstyrrende på fugle- og dyrelivet og Sølenområdet er leveområde og viktig vinterbeite- og kalvingsområde for Rendalsrenen.

For husvære som ligger i tilknytning til sommerbilvei skal transport av materialer som hovedregel skje sommerstid. I naturreservatet har ingen av husværene bilvei, området har lite ferdsel generelt og lite motorisert ferdsel. Verneområdeforvalter ser at det vil være behov for noe bruk av nyttetransport med snøskuter vinterstid. Det er viktig å holde den motoriserte ferdselen i naturreservatet fortsatt på et lavt nivå og kanalisere den langs samme traseer. I dag benyttes en trase fra fv. 217 inn til Fuggvollen og en trase fra Lomnesetra sørover til Fuggsjøen.

Verneområdestyret har fastsatt rammene for nyttetransport. Det vil bli gitt tillatelse til inntil 5 turer (tur og retur) per husvære innenfor Fuggdalen naturreservat. Dersom det kan påvises et særlig stort transportbehov, eksempelvis knyttet til mer omfattende vedlikehold- eller restaureringsarbeider, vil det imidlertid kunne bli gitt tillatelse til et større antall turer til transport av materialer og utstyr. Det gis dispensasjon for to år i denne omgang. Dette for at dispensasjonene i verneområdene skal gjelde for samme tidsrom, men det kan påregnes tillatelse for fire år fra sesongen 2025/2026.

Vurdering av klage

Det klages på at slede til enhver tid må være tilkoblet. Det er for verneområdeforvaltningen forståelig når snøforholdene er vanskelige og det er lite kjøring langs en trase, at det kan være behov for å kjøre opp et spor for å komme fram med slede med utstyr.

Når det gjelder tidligere tillatelser til å benytte trase opp fra gården over Fuggsjøvola til Fuggsjøen, så er det kun innvilget fra kommunen og ikke fra verneområdestyret. Det har heller ikke vært søkt om dispensasjon fra verneforskriften for sesongene 2020/2021 – 2022/2023, men det er gitt tillatelse etter motorferdselloven fra kommunen for denne perioden.

Etter en nærmere vurdering og nye opplysninger i saken så har verneområdestyret forståelse for at det kan være vanskelig å benytte traseen opp fra Lomnes til Lomnesetra ved vårløsning og ved eventuelle «stevlinger» i veien, og at det på slike tidsrom kan være behov for alternativ trase. Traseen fra fv. 217 på Fuggdalsveien og over Storbekken til Fuggvollen kan og ha perioder det er utfordrende å krysse bekker. Verneområdestyret mener at hovedtraseen for all nyttetransport til Fuggsjøen bør være langs traseen fra

Lomnes – Lomnessetra og sørover til Fuggsjøen – Fuggvollen, men ser at det kan være behov for alternativ trase over ved Fuggsjøvola ved dårlig framkomst her. Det er viktig at de tillatelsene som gis i området i hovedsak følger samme trase og ferdselen blir kanalisert langs færrest mulige traseer i forhold forstyrrelse av fugle- og dyrelivet.

Med bakgrunn i en helhetsvurdering innvilges klagen med vilkår. Begrenset bruk av snøskuter på frossen og godt snødekket mark langs noen få traseer anses ikke å kunne påvirke verneverdiene nevneverdig. Verneområdeforvalter forutsetter at kjøringen i hovedsak skjer fra Lomnes via Lomnessetra og til hytta ved Fuggsjøen og videre til Fuggvollen eller alternativt langs trase fra gården og over ved Fuggsjøvola jf. kart. Det er ønskelig å samle kjøringen langs de samme traseene for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldlovens § 12. Naturmangfoldlovens § 11 anses ikke som relevant i denne sammenhengen.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/2564-2

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 20.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	9/2024	27.02.2024

Sølen LVO - søknad - dispensasjon - motorferdsel - snødekt mark - beredskapsløyper - Veslesetra til Gravåsen - Rendalen Røde Kors Hjelpekorps

Innstilling fra forvalter

Etablering av en beredskapsløype mellom Gravåsen og Veslesetra vurderes å være i strid med vernevedtakets formål og vil kunne påvirke verneverdiene negativt. Vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 er ikke oppfylt og etter en bred presedensvurdering og helhetlig vurdering av samlet belastning på naturmiljøet avslår Sølen verneområdestyre deres søknad om beredskapsløype innenfor landskapsvernområdet.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Sølen landskapsvernområde av 18. februar 2011, § 3, punkt 1.1.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

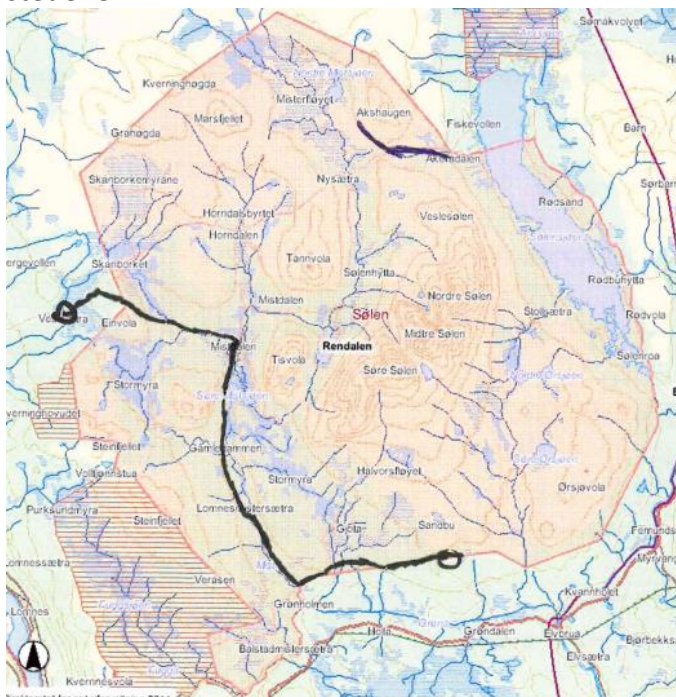
- Søknad om beredskapsløype mellom Veslesetra og Gravåsen – Rendalen Røde Kors Hjelpekorps, mottatt 20. februar 2024.
- Rendalen kommune, høring vedrørende skuterled beredskap Røde Kors Rendalen, datert 17.02.2023
- Rendalen kommune, svar vedrørende søknad om etablering av skuterled bredskap Rendalen Røde Kors, dater 24.02.2023
-

Saksopplysninger

Rendalen Røde Kors Hjelpekorps søker om å kjøre opp beredskapsløype mellom Veslesetra og Gravåsen. Traseen de ønsker å bruke er Veslesetra – Misterdalen – Søre Missjøen – Nydammen – Grønholmen – enden på Polakkveien - Gravåsen. Det er ønskelig å starte å kjøre den fra det kommer snø for å ha godt underlag gjennom vinteren og deretter kjøre den behov gjennom vinteren. Sjåførere skal være godkjente folk fra Rendalen Røde Kors som er uniformert Røde Kors. Søker begrunner behovet for beredskapsløype med at bruk av hytter og ferdsel i fjellet har økt betraktelig, særlig i vinterferie og påskehøytiden. Deres beredskap skal være skjerpet og lett tilgjengelig ved ulykker til enhver tid. De ser et stort behov for beredskapsløype, slik at de kan forflytte seg fort og komme seg raskt til skadested når ulykke har oppstått. Videre er det viktig at redningsmannskaper er kjent i området, slik at de ikke utsettes for fare under oppdrag, spesielt under ekstremt dårlig vær. Det er ofte da de er ute på oppdrag.

Rendalen Røde Kors har normalt tre forskjellige soner gjennom vinteren fra ca. uke 5. Disse stedene er Gravåsen, Veslesetra og Søvollen. De pendler ofte mellom disse stedene. De synes det er tungvint å måtte reise ned i bygda og rundt for å komme til neste «sone» når de vet det haster med å utføre oppdrag. Derfor ønsker de å etablere en trase mellom disse stedene

Rendalen kommune sendte vinteren 2023 på høring vedrørende skuterled beredskap Rendalen Røde Kors. Verneområdeforvalter sendte på vegne av Sølven verneområdestyre inn følgende svar:

«Fra vernemyndigheten sin side er det ikke ønskelig med nye traseer enn de som allerede er i bruk langs fjellveiene og de skiløypene som er nevnt i forvaltningsplanen. Det er et mål å holde motorisert

ferdsel på et lavt nivå og unngå forstyrrelser av dyreliv og friluftsliv. Den traseen de ønsker å bruke fra Veslesetra – Gammeldammen – Jotveien – Gravåsen vil ta hull på nye områder som i dag ikke har motorisert ferdsel og er ikke ønskelig. Denne traseen vil lage nye barrierer for renstrek i området hvor Sølenmassivet er viktig vinterbeiteområde. Dette området er sammen med Fuggdalen NR viktig å holde rolig for å ivareta viktige trekk. Når det oppstår en konkret redningsaksjon så er det selvfølgelig tillatt å kjøre der det er mest hensiktsmessig for å redde folk.»

Saken har vært drøftet i møter i Sølen verneområdestyre i 2023.

Rendalen kommune skriver videre i svarbrevet:

Kommunedirektøren tolker søknaden til å dreie seg om transport mellom tre ulike beredskapspunkter i kommunen og ikke i forhold til skarpe/konkrete redningsoppdrag. For konkrete redningsoppdrag vil Rendalen Røde Kors være definert som redningstjeneste og kunne kjøre med direkte hjemmel i motorferdsellovens § 3a. Man vil da i det enkelte oppståtte tilfelle velge raskeste trase for å nå den forulykkede uavhengig av hvilke beredskapspunkt man befinner seg på.

Ved forflytning mellom beredskapspunkt tolker man at § 3a i loven ikke gir hjemmel til kjøring, i likhet med «bli kjent kjøring». Sølen landskapsvernområde har uttalt seg kritisk til å innvilge en slik trase. Kommunedirektøren er i stor grad enig i vurderingene opp mot biologisk mangfold, friluftsliv og også sett opp mot formålet med motorferdselloverket. Forflytning mellom punktene bør derfor skje via veinettet.

Det var også et møte mellom representanter fra Rendalen Røde Kors, utmarkskonsulenten i kommunen og verneområdeforvalter vedr. saken i mars, hvor de ønsket å gi en nærmere beskrivelse av behovet og få en felles forståelse. Rendalen Røde Kors viste i møtet til vurdering hentet fra Klima- og Miljødepartementet`s retningslinjer pkt. 4. Forberedende redningstjeneste.

Rendalen Røde Kors har siste godkjente øvingsplan fra politimesteren for Innlandet for perioden 2019-2022. Kommunen har ikke mottatt ny øvelsesplan for nåværende periode. Det ligger inne et område rett utenfor verneområdet ved Søvollen i øvingsplan for 2019-2022, ellers er de andre områdene ikke i nærheten av Sølen LVO, Fuggdalen NR og Steinfjellet NR.

Hjemmelsgrunnlag

Søknaden er vurdert i henhold til

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Sølen landskapsvernområde av 18. februar 2011.
- Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde 15. november 2015.
- Retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og i verneområder, Klima og miljødepartementet, 15. mai 2020.

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Innlandet fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013.

I møte for Sølen verneområdestyre den 4. november 2021 ble det vedtatt at verneområdeforvalter, som er sekretariat for verneområdestyret, er delegert myndighet til å avgjøre saker i henhold til verneforskriften for Sølen landskapsvernområde og naturmangfoldlovens § 48 i kurante saker. En sak regnes som kurante når lov, forvaltningsplan, retningslinjer fra styret eller presidens (tidligere tilsvarende vedtak) entydig avgjør hva som skal bli utfallet. Saker som gir varige inngrep/ eller effekter, eksempelvis byggesaker og andre terrenginngrep, er ikke kurante.

Denne saken behandles av Sølen verneområdestyre.

Verneformål og verneforskrift

Omsøkt beredskapsløype vil foregå i sin helhet innenfor Sølen landskapsvernområde. Landskapsvernområdet ble opprettet ved kongelig resolusjon av 18. februar 2011 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Verneformålet

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende. Videre er formålet med vernet å ta vare på:

- Sølenmassivet som et karakteristisk landskapselement
- Biologisk mangfold
- kulturminner

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften

Jf. § 3 i verneforskriften for landskapsvernområdet heter det: *«I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Det legges vekt på den samlede virkningen av tiltaket i området.»*

Videre står det i § 3, punkt 1.1. at området er vernet mot inngrep eller tiltak som i vesentlig grad kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter. Her er nevnt en rekke eksempler på inngrep som i utgangspunktet er forbudt

Ifølge verneforskriften for Sølen landskapsvernområde, § 3. punkt 5.1, er motorisert ferdsel forbudt. Jf. § 3 i vernebestemmelsene, punkt 5.2.a. så er motorisert ferdsel med militær

operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse, politi-, rednings-, brannvern- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten tillatt, men bestemmelsen gjelder ikke for øvingskjøring.

All øvingsvirksomhet i forbindelse med formål nevnt i punkt 5.2.a. krever spesiell tillatelse for øvingskjøring på vinterføre jf. § 3, punkt 5.3.g. Begrepet øvingskjøring omfatter også kjentmannskjøring.

§ 3, pkt. 4.1. så skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Forvaltningsplan

Jf. forvaltningsplanen er det et mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i Sølen landskapsvernområde på et minimum, unngå terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelser av dyreliv, kulturminner og friluftsliv.

Forvaltningsplanen har et temakart ferdsel som viser godkjente merkede stier og skiløyper. Målet er at løypenettet vinterstid skal ligge i randsonen til verneområdet og at det ikke skal tas hull på nye, urørte områder. Jf. forvaltningsplanen er det et mål om først og fremst tilrettelegge for ferdsel og aktivitet som gjøres for å sikre naturkvalitetene innenfor landskapsvernområdet. Øvingsvirksomhet som kan flyttes utenfor verneområdet skal flyttes dit.

Innenfor Sølen landskapsvernområde er det totalt et stort antall bygninger (setrer og hytter). Det gis i dag en del tillatelser til snøskutertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer og hytter. Verneområdestyret har fastsatt rammene for nyttetransport innenfor landskapsvernområdet. Det gis tillatelse til inntil 6 turer (tur og retur) per husvære. Vintertransporten har i dette området fulgt faste traséer som i de fleste tilfeller er traséene til bilveiene på barmark. Trafikken er således konsentrert til bestemte korridorer, noe som vil kunne minske faren for forstyrrelser på dyreliv og friluftsliv noe. Det er en overordnet målsetting å begrense omfanget av motorferdselen i utmark til det aller nødvendigeste av nyttetransport, så det ikke kommer i konflikt med økologiske verdier knyttet til Sølenområdet og verdiene området har for friluftsliv og landskapsopplevelse, jf. også formålsparagrafen. Motorisert ferdsel og økt ferdsel vil kunne virke forstyrrende på dyrelivet og Sølenområdet er leveområde og viktig vinterbeite- og kalvingsområde for Rendalsrenen.

Det er utarbeidet retningslinjer for redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og i verneområder, sist oppdatert i 2020.

Begrepet redning omfatter alle redningsoppdrag ved ulykke, skade og nødsituasjoner. Alle søknader om kjentmannskjøring/øvingskjøring skal vurderes med bakgrunn i det aktuelle områdets sårbarhet, hensynet til dyrelivet, områdets utstrekning, bruk av området for friluftsliv, utskiftning av folk i hjelpekorpsene osv.

Alle øvelser og kjentmannskjøring skal være forankret i en øvelsesplan/øvelsesprogram som skal innskrenkes til så begrensede områder og til så korte tidsrom som mulig for å unngå skader og ulemper for friluftsliv, naturopplevelse og naturmiljø. I verneområder gjelder i tillegg til motorferdselloven, verneforskriftens regler for motorferdsel. Øvingskjøring skal som hovedregel legges utenfor verneområdene jf. retningslinjene. For søknader om øvingsvirksomhet gjelder også de miljørettslige prinsippene i NML §§ 8-12 jf. § 7.

I punkt 4 i retningslinjene, forberedende redningstjeneste, skal det legges til rette for at organisasjoner kan drive øvingskjøring med snøskuter i områder hvor det kan forventes mulige redningsaksjoner. Med øvingskjøring menes nødvendig kjøring med snøskuter under organisert redningsøvelse. Grunnopplæring i bruk av snøskuter inngår ikke i dette. Samtidig skal øving skje på en måte som ivaretar hensynet til naturmiljøet, friluftsliv og naturopplevelser. Dette er særlig viktig innenfor verneområder, der områdets verneverdier skal beskyttes. All øvingsvirksomhet som kan legges utenfor et verneområde, **skal** derfor foregå utenfor verneområdet.

Innenfor vernede områder er øvingskjøring i utgangspunktet forbudt. Det er et overordnet mål i verneområder om å redusere motorisert ferdsel til et minimum, derfor skal slik ferdsel begrenses til det som er strengt nødvendig. For å være i stand til å redde liv og ivareta egen sikkerhet ved redningsoperasjoner, vil imidlertid redningstjenesten til en viss grad være avhengig av mulighet for øvingskjøring og praksis særlig for å bli kjent i områder som det kan være behov for redningsaksjoner. Øvingskjøring og kjentmannskjøring innenfor verneområder må i så fall være forankret i øvingsplaner og det må eventuelt gis dispensasjon fra verneforskriften etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48, og tiltaket må ikke være i strid med verneformålet eller kunne skade verneverdiene nevneverdig jf. første alternativ i § 48 i NML.

Naturmangfoldlovens §§ 8-12

Inngrep og tiltak innenfor landskapsvernområdet må vurderes etter verneforskriften for området og reglene i naturmangfoldloven. Ifølge naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal gå fram av beslutningen.

Naturmangfoldlovens § 48

Det heter i naturmangfoldlovens § 48 at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene i naturvernområder dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke

ble vurdert på vernetidspunktet. Ifølge rundskriv fra Miljødirektoratet av 2014 er det i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene som omfattes av denne bestemmelsen.

Presedens

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen. Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden. Dette avhenger primært av antall saker hvor likebehandling tilsier at dispensasjon vil måtte gis. Sannsynligheten varierer på en skala fra lite sannsynlig til svært sannsynlig. For det andre knytter vurderingen seg til konsekvensene for verneområdet av at de lignende sakene får samme utfall. Disse konsekvensene varierer på en skala fra lite alvorlige til svært alvorlige. Momenter ved vurdering av sannsynlighet for at et vedtak vil skape presedens vil blant annet kunne være hvor mange andre som vil kunne søke om samme tiltak, om det er spesielle forhold knyttet til saken som tilsier at den kan særbehandles og om tiltakstypen er behandlet i forvaltningsplan med klar avgrensning av hva som kan tillates.

Momenter ved vurdering av hvilke konsekvenser det kan få om vedtaket danner presedens, vil blant annet kunne omfatte hva slags vernekategori det er tale om, hva slags verneformål det er tale om og hvor stort / omfattende tiltaket. Om søker har spesielle behov for å gjennomføre tiltaket, kan dette skille saken fra andre lignende saker og dermed redusere faren for presedensvirkninger.

Vurdering

Naturmangfoldlovens § 8

I naturmangfoldlovens § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt som det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om artes bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Verneområdeforvalter mener med bakgrunn i naturfaglig utredninger som ble utarbeidet som en del av verneplanprosessen og sårbarhetskartlegginger i forbindelse med besøksstrategi for området å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området og konsekvensene av den omsøkte tiltaket, slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Tiltaket er sjekket ut i forhold til naturbase, artskart og sensitive arstdata.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere søknaden og forvaltningsmyndigheten ønsker jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet å være forsiktig med å åpne opp for økt ferdsel i sårbare områder og vinterstid i områder som ikke har løyper i dag. Det er under utarbeidelse en besøksstrategi med oppdaterte retningslinjer for ferdsel i området.

Sølen landskapsvernområde er et stort og tilnærmet urørt naturområde med et egenartet landskap med store naturkvaliteter og opplevelsesverdier; Sølenmassivet med omkringliggende åpne landskapsrom i fjellviddelandskapet, kvartærgeologiske verdifulle landskapsformer og forekomster, biologisk mangfold og store kulturminneverdier. Store deler av landskapsvernområdet ligger mer enn 1 km fra tekniske inngrep. Store deler av landskapsvernområdet ligger også innenfor geologisk arv. Området er også svært viktig friluftslivsområde med mange opplevelseskvaliteter

Innenfor landskapsvernområdet er det blant annet 7 våtmarksområder som utmerker seg med et rikt fugleliv og flere rødlistearter. Det er også gjennomført en sårbarhetskartlegging av rovfugl og ugler som viser flere lokaliteter det er viktig å ta vare på og hvor man må unngå tiltak som øker ferdselen i området fra senvinter og utover våren, spesielt i hekkeperioden. Rendalsren har store deler av sine viktigste helårs- og vinterbeiter og kalvingsområder, samt viktige trekkveier innenfor landskapsvernområdet. Jf. sårbarhetskartlegginger utført av blant annet NINA og Fjelldriv AS så er rendalsren sårbar for økte forstyrrelser, inngrep, fragmentering og tap av leveareal som kan føre til langvarige unnvikelseeffekter, økt stress og som kan være en utfordring for framtidig mattilgang, reproduksjon og overlevelse.

Arealendringer er den faktoren som påvirker flest arter. I tillegg kan klimaendringer føre til høyere temperaturer, mer ekstremvær o.l. som kan endre leveforholdene og mattilgangen for mange arter. Generelt er fugle- og dyrelivet spesielt sårbart vinterstid og er i stor grad avhengig av fred og ro for primært å overleve og sekundært for å bygge opp kondisjon for reproduksjon. Videre er det sårbart på vårvinter og vår i kalvings-, hekke – og yngletida. Rendalsren er også sårbar i forhold til å opprettholde trekk korridorer mellom beiteområder, tilgang på gode beiteområder hele året og avkjølingsområder sommerstid. Spesielt viktig er det å opprettholde trekkene på øst og vestsiden av Sølenmassivet.

Naturmangfoldlovens § 10

Jf. naturmangfoldlovens § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

I landskapsvernområdet er det en overordnet målsetting å unngå nye inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapet som helhet og elementer i landskapet som landskapsformer, geologiske forekomster og biologisk mangfold og som kan være en trussel mot de natur- og kulturverdier som vernet er ment å ivareta.

Verneområdestyret anser det som viktig at en i størst mulig grad unngår aktiviteter som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på vegetasjon og kulturminner. Det er en stor risiko for at den samlede belastningen på økosystemet blir så stor at den får negative konsekvenser for naturmiljøet. Det er viktig å være bevisst på at tilsynelatende små og uvesentlige tiltak og inngrep som gjennomføres over en rekke år samlet sett kan innebære endringer som kan prege landskapet på en uheldig måte. En ny belastning kan medføre at

man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet og det er viktig å motvirke bit – for bit – svekkelse av naturmangfold og gradvis fragmentering av arters leveområder. Vurdering av samlet belastning er derfor viktig for opprettholdelse av økosystemfunksjoner og gjøre økosystemene robust og i stand til å møte ulike påvirkninger. Vurdering av samlet belastning skal også foretas i forhold til enkeltarter og enkeltnaturtyper. Store og omfattende inngrep og ombygginger, økt motorisert ferdsel og økte forstyrrelser vil derfor kunne være i strid med verneformålet.

Sårbarhetskartlegginger av fugle – og dyrelivet

I forbindelse med besøksstrategiarbeidet er det gjennomført sårbarhetskartlegginger av NINA og Fjelldriv AS og de påpeker at den funksjonelle utnyttelsen av landskapets ressurser gjennom året er helt avgjørende for en bærekraftig reinsbestand (beiteslitasje, kondisjon, antall dyr, avkastning osv.). Selv om rendalsren ikke inngår i de 23 villreinområdene i Norge så deler reinen leveområde med Tolga Østfjell villreinområde og reinen har funksjon og bruk av landskapet, fluktavstand, samt jaktutøvelse som for villrein. Jf. arbeidet med kvalitetsnorm for villrein så er det to viktige indikatorer i forhold til menneskelig ferdsel; funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer. Begge disse forholdene er relevante for rendalsren og inngår i sårbarhetsvurdering av området.

De er klare på at det er viktig at forvaltningen er «føre var» og legger godt til rette for å styre de nye aktivitetene til områder med minst sårbarhet. Sølenområdet kan bli mer attraktivt framover, i første rekke i form av topturer til Sølenmassivet. Det er viktig å ivareta renstrekene på øst- og vestsiden av Sølenmassivet og at det ikke etableres ferdselsbarrierer for reinen som går i øst-vest regning. Området rundt Sølenmassivet er viktig vinterstid for rendalsren. Ettersom vi vet at renen har syklisk bruk gjennom året og mellom år så ønsker vi å vise forsiktighet med å åpne opp for økt ferdsel i viktige deler av leveområdet og i sårbare tidsrom.

Jf. forvaltningsplanen er det viktig å se området som en helhet og den samlede påvirkningen av ferdsel i forhold til hva området tåler av aktivitet. Det foreslås en tredelt besøksstrategi hvor man skjermer de mest sårbare og mest villmarkspregede områdene til det beste for dyrelivet – men også ivareta opplevelsesverdier for de som ønsker å oppleve mer villmarkspregede områder, kanalisere ønsket ferdsel i randområdene og der det er minst sårbart. I tillegg blir det viktig å jobbe med god dialog og informasjon. Informasjon om reinen, dens arealbruk og sårbarhet for forstyrrelse vil være viktig for å legge til rette for hensynsfull ferdsel. Tidspunkt for ferdsel er og svært viktig. I arbeidet med besøksstrategi vil fokus på god landskapsflyt gjennom året kunne være en god tilnærming ved at en unngår særlige sårbare områder i sårbare perioder. Summen av all infrastruktur og ferdsel i området kan medføre arealunnvikelse og være en viktig trekkhindring for viktige beiter

Søknaden vurdert etter naturmangfoldlovens § 48

Siden verneforskriften ikke har spesielle dispensasjonsbestemmelser for omsøkte tiltak, må en eventuell dispensasjon vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Beredskapsløype som

ønskes brukt gjennom vinteren defineres ikke som øvingskjøring under en organisert redningsøvelse.

Verneområdeforvaltningen har forståelse for at det kan være behov for kjentmannsturer en gang iblant innenfor verneområder da det i vinter- og påskeferie kan være mye folk i fjellet på hytter og setrer og som ferdes på ski. Kjentmannsturer med noen års mellomrom i tett dialog med forvaltningsmyndigheten i forhold til sårbare områder og sårbare perioder kunne man vurdert. Men derimot faste beredskapsløyper som kjøres gjennom vinteren og som tar hull på uberørte og sårbare områder/verneverdier kan ikke tillates. Ved redningsaksjoner kan redningstjenesten uansett kjøre lovlig med hjemmel i verneforskriften. Øvelser bør også legges utenfor verneområdene slik de gjøres i dag jf. retningslinjene for redningstjenestens bruk av snøskuter.

Verneområdestyret har tidligere avslått søknader om skiløyper langs denne traseen mellom Jota seter - Nydammen og Misterdalen, med begrunnelse i at det vil påvirke verneverdiene negativt og er et område som i dag er uberørt og uten skiløyper eller skutertrafikk. En løype her vil også åpne for annen ferdsel i traseen som igjen vil øke forstyrrelsene i området. Dette er område som og er viktig å beholde rolige for å opprettholde renstrekke på vestsiden av Sølenmassivet framover.

En beredskapsløype mellom Gravåsen og Veslesetra vurderes å være i strid med vernevedtakets formål og vil kunne påvirke verneverdiene negativt. Sammen med annen ferdsel innenfor landskapsvernområdet vil dette kunne føre til at belastningen på naturmiljøet blir for stor jf. naturmangfoldlovens § 10. Det er viktig at ikke vernet uthules gjennom mange dispensasjoner til mindre tiltak og det er ikke ønskelig ut fra hensynet til verneformål og verneverdier å ta hull på nye uberørte områder med nye løyper. Det er i dag godkjente skiløypetraseer i randsonen og nyttetransport er i all hovedsak kanalisert langs sommerbilveitraseer. En ny trase her vil kunne medføre økning av ferdsel langs denne traseen både med folk på ski og annen aktivitet som hundespenn. Det vil da kunne bli en ny barriere for negativ forstyrrelse for naturmangfoldet, og tiltaket kan ikke klassifiseres som bagatellmessig eller som en forbigående forstyrrelse.

Vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 er ikke oppfylt og etter en bred presedensvurdering og helhetlig vurdering avslår Sølen verneområdestyre deres søknad om beredskapsløype innenfor landskapsvernområdet.

Naturmangfoldlovens § 11 og § 12 får liten relevans i denne sammenheng da søknaden ikke vurderes imøtekommet.